

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Beyləqanda
ərinə xəyanət
edən qadın
və məşuqu
özünü
asdı**

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 2 avqust 2019-cu il Cümə № 161 (7331) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident önəm verdiyi istiqlamətləri göstərdi

Qeyri-neft
sektoru, sosial
təminat, şəffaflıq
və infrastruktur...

yazısı səh.5-də

Qara yara təhlükəsi: yediymiz ət yoxlanılırmı?

yazısı səh.3-də

Ermənistanın planları alt-üst olur - Naxçıvan blokadadan çıxır

yazısı səh.9-da

Uçot dərəcəsi aşağı salındı: dolları və manatı nə gözləyir?

yazısı səh.6-da

Bu gün azərbaycanlı zəvvarlar Həccə yola düşür

yazısı səh.4-də

Təhsil almaq istəyən gənc qızın intiharı: sosioloqlar problemin kökündəki səbəblərdən danışdılar

yazısı səh.14-də

İvanışvilidən Bakıya xəyanət - gürcü politoloqlar açıqladı

yazısı səh.2-də

Azərbaycan Rusiyadan silah alışını dayandırılıb, yoxsa...

yazısı səh.3-də

"Qarabağ" Çempionlar Liqasının qapısını döyür

yazısı səh.14-də

Bakıda 2 restoran 3 binanın sakinini yuxusuz qoyub

yazısı səh.10-da

Dünya tarixinin ən səs-küylü yasaq sevgi macəraları - ilginç siyahı

yazısı səh.13-də

"AZƏRBAYCAN TANKLARI SƏRHƏDİ KEÇSƏ..."

İRƏVANDAN KREMLƏ ŞANTAJ

Ermənilər Rusiyanı xəyanətdə suçlayır və... ondan Bakıya qarşı imdad umurlar; təmas xəttində düşmənin artan itkiləri işğalçı ölkədə Moskva əleyhinə isteriyanı təzədən qızıdırıb; Azərbaycanla sərhədin mühafizəsi də ruslara tapşırıla bilərmi?..

musavat.com
Togrul İsmayil

QAZAX
RAYONU

yazısı səh.8-də

"Baku Medikal Plaza"dakı ölüm işinin sensasion təfərrüatları

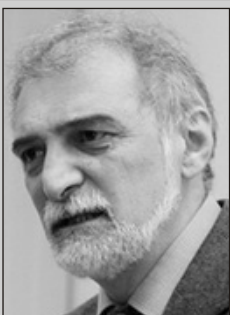
Mərhumun plastik cərrah Sirus Qoçqanın cəzalandırılmasını tələb edirlər; onun çalışdığı klinikaya qarşı da iddia qaldırıla bilər, əgər...

yazısı səh.10-da

**Fazil Mustafa
onu tənqid
edənlərə sərt
cavab verdi**

yazısı səh.4-də

**Hikmət Hacıyada:
"ABŞ-da böyük
qərarları Tramp
vermir"**

yazısı səh.9-da

**İlham İsmayil:
"Axı bu adamlar
satqın olmayıb,
vətənə xəyanət
etməyib..."**

yazısı səh.4-də

Avropa Birliyindən Azərbaycanla bağlı yeni layihə

Avropa Birliyi (AB) 2011-ci ildən Azərbaycanda kənd təsərrüfatı sektorunun və kənd yerlərinin inkişafına 17 milyon avro kredit ayırıb. Bura qida təhlükəsizliyi, fitosanitar və baytarlıq sahələri aiddir. «Report» xəbər verir ki, bunu Aİ-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin müşavir-əlcisi və əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri Simona Qatti deyib.

O, gələn aydan yeni layihənin icrasına başlamaq niyyətində olduqlarını da qeyd edib: "AB-nin əsas məqsədlərindən biri regionların inkişafı ilə bağlıdır. Bu baxımdan sentyabrda 13 milyon avroluq yeni layihənin icrasına başlayacağıq. Üç illik layihə ilk dəfə olaraq həyata keçirilir və pilot rayon olaraq Lenkeran seçilib".

"Layihə çərçivəsində yerli sahibkarlara qrantlar verəcək. Bunun nəticəsində meyvə və tərəvəz ixracında artım olacaq. Hazırda layihənin məbləği və müddəti belli olsa da, necə həyata keçiriləcəyi ilə bağlı müzakirələr gedir", - o əlavə edib.

F-35 gizlicə İraqa girib inqilab Keşikçilərinin komandanını öldürdü

İsrail Hərbi Hava Qüvvələrinin F-35 "Adir" qırıcılarının iyulun 19-da endirdiyi raket zərbələri nəticəsində İranın inqilab Keşikçiləri Korpusunun komandanı, general Əbu Əlfaz Sarabian öldürülüb. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu haqda İranın "Young Journalists Club" adlı informasiya agentliyi bildirir.

Məlumata əsasən Sarabianın cənabəsi Tehrana aparılıb, orada vida mərasimi olub və komandanı daha sonra doğma şəhəri Girmənşahda dəfn edilib. İraq mənbələri isə bildirir ki, Sarabian raket üçün bərk yanacaqın saxlandığı zonada raket zərbəsi nəticəsində baş vermiş güclü partlayışda ölüb.

Xəbər verildiyi kimi, iyulun 19-da İranın İraqın Səlahəddin bölgəsində yerləşən bazasına hava zərbələrinin endirildiyi məlum olub. Həmin bazada şie "Həşd əş-Şaab" qruplaşmasının döyüşçüləri, inqilab Keşikçiləri Korpusunun təlimatçıları və İrandan gətirilmiş ballistik raketlər yer alırdı. Həmin zərbələrin İsrail tərəfindən endirildiyi haqda təxminlər əvvəldən səslənirdi, amma Təl-Əviv bu haqda şərh vermir. Bununla belə, xarici KİV-lər qeyd edirlər ki, hücumu F-35 "Adir" qırıcıları həyata keçirib. Bugünlərdə baş nazir Benyamin Netanyahu bildirmişdi ki, İsrailin F-35 qırıcıları Yaxın Şərqi "istənilən nöqtəsinə" maneəsiz çata bilər və İran bunu nəzərə almalıdır. İsrail neçə vaxtdır ki, İranın Suriyadakı hərbi iştirakına qarşı mübarizə aparır, müntəzəm olaraq Suriyaya hava zərbələri endirir. İraqa hava reydi isə 90-cı illərdən bəri İsrailin bu ölkəyə endirdiyi ilk zərbələrdir. 90-cı illərdə İsrail İraqda nüvə mərkəzini vurmuşdu.

Londona nəşr edilən ingilisdilli ərəb qəzeti "Asharq al-Awsat" adı açılanmayan Qərb diplomatik mənbələrinə istinadən yazır ki, iyulun 19-da endirilən zərbələr "İran rəhbərlərini", habelə İrandan İraqa təzəcə çatdırılmış ballistik raketləri hədəf alıb.

Məlumatlara görə, Suriya rəhbəri Bəşər Əsəd İrandan xahiş edib ki, öz bazalarını onun ölkəsindən çıxarsın. Çünki İsrail həmin bazalara görə Suriyaya tez-tez hava reydləri həyata keçirir. İran isə Suriyadakı şie yaraqlılarına və "Hizbullah"a göndərdiyi silahları, raketləri saxlamaq üçün İraq ərazisini seçib. İndi isə İranın İraqda qurmağa çalışdığı infrastruktur da İsrail üçün əlçatandır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

İvanışvilidən Bakıya xəyanət - gürcü politoloqlar açıqladı

"Gürcüstan hökuməti dizəl yanacağıyla bağlı tətbiq etdiyi yeni standartdan istifadə edərək, Azərbaycan şirkətləri yerinə bazara Rusiya şirkətlərini buraxmaq istəyir". Bunu "Xab Corciya"ya nəqliyyat məsələləri üzrə platformanın icraçı direktoru Vaso Uruşadze deyib (Axar.az).

"Biz arxasında kölgə bəyanatların dayandığı yaşıl iqtisadiyyat haqqında çox bəyanatları xatırlayırıq. Bu halda biz əminik ki, bu belədir. Belə ki, real olaraq "Avro-5" standartlı dizəl yanacağının tətbiqi Gürcüstanda olan avtoparkı necə təsir etməsinə dair tədqiqat mövcud deyil. Burada söhbət neft məhsulları bazarının yenidən bölüşdürülməsindən gedir. Hər kəsə yaxşı bəllidir ki, strateji tərəfdaşımız olan Azərbaycan Gürcüstana dizəl yanacağının 40%-ni tədarük edir. Bu nizamlaşmanın tətbiqi sayəsində Azərbaycanın neft məhsulları tam olaraq bazardan çıxacaq. Hər kəsə bəllidir ki, 2021-ci ildən Azərbaycan "Avro-5" standartına keçir, amma burada bir il udmaq lazımdır ki, Azərbaycan

bazardan düşsün və onu Rusiya şirkətləri əvəz etsin. Bu şirkət "Rosneft" və onun Gürcüstandakı nümayəndəsi "Petrokas"dır ki, onlar da ölkənin qeyri-rəsmi hakimi ilə əlaqəlidirlər", - deyə o bildirib.

Gürcüstanın Beynəlxalq Tədqiqatlar və Proqnozlaşdırma Mərkəzinin vitse-prezidenti Nika Şenqeliya isə Gürcüstan hökumətinin yeni standartlara keçidi bir il müddətinə - Azərbaycanın "Avro-5" standartlı dizəl tədarük etmək imkanı yaranana qədər təxirə salmaq imkanının olduğunu bildirib: "Əgər belə olmasa, yanacağın qiyməti bazarda daha da bahalaşacaq. Bu bahalaşma 20% miqdarında olacaq".

Qeyd edək ki, Gürcüstan 2020-ci il yanvarın 1-dən etibarən dizəl yanacağı ilə bağlı yeni standartı keçəcəyini açıqlayıb. Bu qərara əsasən, artıq ölkədəki Avro-4 standartlı yanacaq Avro-5-lə əvəz edilməlidir.

Azərbaycan isə Avro-5 istehsalına 2021-ci ildən başlayacaq.

Bakı limanında əməliyyat

Enerji Resursları və Dəniz Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsinin "Beynəlxalq dəniz ticarət limanı" gömrük postuna Türkmənistan Respublikasından tekstil məmulatlarının yükləndiyi "Fikrət Əmirov" adlı gəmi daxil olub.

Dövlət Gömrük Komitəsindən verilən məlumata görə, Türkmənistan istehsalı olan 1853 kq çəkiddə 15.000 kv.metr və 3000 kq çəkiddə 20.000 kv.metr həcmdə tekstil məmulatları "Arçın KM" MMC-nin ünvana göndərilib.

"Arçın KM" MMC həmin malları müvafiq gömrük bəyannamələri üzrə sərbəst dövriyyə üçün buraxılış proseduru altında rəsmiləşdirib. Gömrük bəyannamələri Baş İdarədə qəbul edildikdən sonra idxal olunan mallar gömrük postunun ərazisinə boşaldılıb. Gömrük baxışı zamanı idxal olunan malların gömrük bəyannamələri və mal-müşayiət sənədlərində göstərilən miqdarından artıq - 400 ədəd müxtəlif tekstil məmulatları, 700 metr parça və 17.000 kv.metr bez parçası malları aşkar edilib.

Fakla bağlı araşdırma aparılır.

Azərbaycanda indiyədək qadını nikaha məcbur etmə maddəsi üzrə cinayət işi başlanmayıb

"Zaqataladakı 17 yaşlı qızın intiharını ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 125-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır. Rayon prokurorluğu və polisi onun ailə üzvlərindən izahatlar alıb".

Bu sözləri APA-ya BMT-nin Qadınlara Qarşı Ayrı-Seçkilinin Aradan Qaldırılması üzrə Komitəsinin üzvü Elgün Səferov deyib. O bildirir ki, bu məsələ ilə bağlı yalnız bir maddə üzrə deyil, həm də Cinayət Məcəlləsinin 176-1.1-ci (qadını nikaha daxil olmağa məcbur etmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanmalıdır.

"Qadını nikaha daxil olmağa məcbur etmək problemi bütün dünyada mövcuddur. Azərbaycanda da bu problemlə qarşılaşırıq. Bu problemlərin aradan qaldırılması üçün müəyyən tədbirlər görülməlidir", - deyə o əlavə edib.

E. Səferov qeyd edib ki, indiyədək Azərbaycanda Cinayət Məcəlləsinin 176-1.1-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanmayıb: "Qanunda qadını, yetkinlik yaşına çatmayan nikaha məcbur etməyə görə 4000 manatadək cərimə, 4 ilə qədər də azadlıqdan məhrum etmə nəzərdə tutulur. Bu maddə Azərbaycanda 2012-ci ildən qəbul edilib".

Komitə üzvü qeyd edib ki, uşağı nikaha məcbur etmək məişət zorakılığının bir növüdür: "Məişət zorakılığı ilə bağlı Məlumat Bankı da yaradılıb. İşlər davam etdirilir. Məcəllənin 176.1.1-ci maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilənlər olmadıq müddətdə bu problemlər təkrarlanacaq".

Bu gün Bakıda 35 dərəcə isti olacaq

Avqustun 2-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava yağmursuz keçəcək. Mülayim şimal küləyi əsəcək.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a-ya bildirilib ki, havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 23-27, gündüz 30-35, Bakıda gecə 25-27, gündüz 33-35 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi normaldan aşağı 755 mm civə sütunu təşkil edəcək, nisbi rütubət gecə 65-75, gündüz 35-40 faiz olacaq. Abşeron çimərliklərində gözəlilən hava şəraiti

Mülayim şimal küləyi əsəcək. Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəh, Zaqulba) 25-26, cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şix) 26-27 dərəcə isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında avqustun 2-də bəzi yerlərdə aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə yağışın leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 22-27, gündüz 32-37, dağlarda gecə 15-20, gündüz 20-25 dərəcə isti təşkil edəcək.

Rusiyadan İrəvana uçuşlar kəskin bahalaşdı

Moskvadan İrəvana və əksinə uçuş üçün aviabiletlərin qiyməti ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə 43.8 faiz artaraq 15.109 rubla çatıb. Axar.az xəbər verir ki, bu barədə "TourDom" portalı yazıb.

Məlumatla görə, sözügedən bahalaşmaya səbəb Rusiyadan Gürcüstana uçuşların qadağan edilməsidir. Gürcüstanda planlaşdırılmış istirahətlərdən imtina etməmək üçün rusiyalılar İrəvana və ya Bakıya uçuş, buradan avtobuslarla Gürcüstana keçirlər. Sərninlər həmçinin Gürcüstana getmək üçün transferli uçuşlardan da istifadə edirlər.

Sabirabadda iki nəfərdə qara yara xəstəliyi aşkarlandı, onlardan biri dünyasını dəyişib. Bu xəstəlik, xəstə heyvanın emalı zamanı yoluxan infeksiyadır. İnsandan insana keçmir. Bu xəstəlikdən 2014-cü ildə 10 nəfərdə, 2015-ci ildə 9 nəfərdə, 2016-cı ildə 10 nəfərdə, 2017-ci ildə 6 nəfərdə, 2018-ci ildə 9 nəfərdə, 2019-cu ildə 7 nəfərdə qeydə alınıb. Onlardan heç biri dünyasını dəyişməyib.

tına son qoyub. Xəstəliyin ən çox yayılmış forması dəri yaradır. Bu, 95 faiz təşkil edir.

"Sibir xorası" xəstəliyinin törədicisinin sporları ətraf mühitə qarşı çox davamlıdır. Xəstəliyin sporları on illər boyu öz yoluxdurma qabiliyyətini qoruyur. Sporlar 55 dərəcə temperaturda 40, 60 dərəcədə isə 14 dəqiqə qaynadıldıqda öz təsirini itirir. Xəstəlik insana infeksiyalı heyvanlardan ekser hallarda deridən, bəzi hallarda isə həzm sistemi və tənəffüs sistemindən keçir.

dir. "Sibir xorası" xəstəliyindən ölen insanları və heyvanları uyğun bir şəkildə basdırmaq və ya yandırmaq yayılmanın qarşısını alır. Xəstəlikdən ölen heyvanların bütün təbii dəlikləri (ağız, burun, anus) tamponlanaraq, 2 metr dərinliyində çuxura atılır və üzərinə dezinfeksiyaedici maddə (əhəng və.s.) tökülür, sonra torpaqlanır.

Bu gün bir sıra işbazlar ölmüş heyvanın etini kolbasa saxınə, ət bazarına verib, pul qazanırlar. Eyni zamanda indiyə qədər dənərxanalara da bu cür

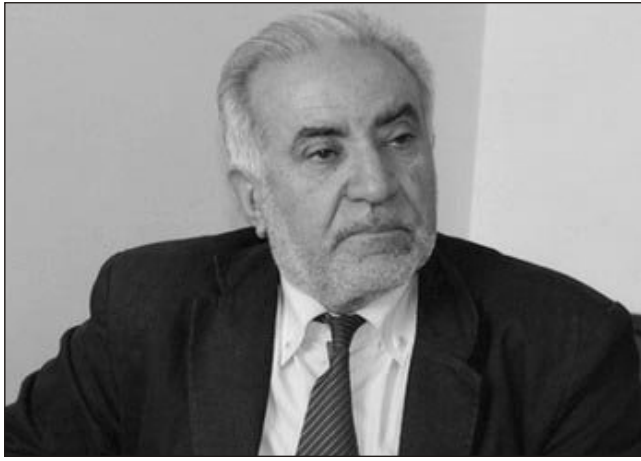
haqqında" 11 iyun 2018-ci il tarixli 199 nömrəli Sərəncamının 1-ci hissəsinə əsasən, Agentlik tərəfindən Daxili İşlər Nazirliyi və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə "Yeni məhsulları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü və 8-ci maddələrinin tələblərindən irəli gələrək, baytarlıq-sanitariya və sanitariya-gigiyena normalarına cavab verməyən yerlərdə, küçələrdə, yol kənarlarında satış məqsədləri üçün heyvan kəsimi hallarının qarşısının alın-

Qara yara təhlükəsi: yediğimiz ət yoxlanılırmı?

Eyyub Hüseynov: "Heyvanların identifikasiyası həyata keçirilməyincə problem qalacaq"; AQTADan da xəbərdarlıq gəldi...

Ekspertlər hesab edirlər xüsusilə ət kəsimi ilə məşğul olan insanlar, qəssabxanalar, dənərxanalar ciddi şəkildə yoxlanılmalı, onların lazımı qaydalara əməl edib-etməmələri araşdırılmalıdır.

Öncə qeyd edək ki, tıbdə daha çox "Sibir xorası" adı ilə məşhur olan bu xəstəliyin mənşəyi lap uzaq əsrlərə gedib çıxır. Xəstəliyi "Bacillus anthracis" adlı sporlu bakteriya yayır. Əsasən xəstə heyvanlarla təmas zamanı, eyni zamanda onların yanmış və ya çiymədən, südümdən emal olunmuş süd və süd məhsullarından da yoluxur. 1945-ci ildə İranda bu xəstəlikdən 1 milyon qoyun, ABŞ-da isə 1944-1994-cü illərdə 224 insan ölmü qeydə alınıb. Ən böyük epidemiyə isə 1979-1985-ci illərdə Zimbabvedə baş verib. Bu epidemiyə 10.000-dən artıq insanın həya-

Ekspertlər bildirirlər ki, infeksiyanın insandan insana keçməsi normal şəraitdə mümkün deyil. Bunun üçün də xəstəlikdən qorunmağın ən yaxşı yolu xəstə heyvanların etinə toxunmamaq, baytar nəzarəti olmayan yerlərdən ət almamaq, əti çiyməmək və yanmış yeməkdən qaçmaq-

ətlərin verilməsi faktı ortaya çıxıb. Ona görə də ekspertlər bu cür ət məhsullarını və eyni zamanda süd məhsullarını alan zaman əhalini diqqətli olmağa çağırırlar.

"Yeni Məsavat"a danışan ekspert Eyyub Hüseynov bildirib ki, heyvanların identifikasiyası həyata keçirilməyincə, bu problem yaşanacaq: "İdentifikasiya o deməkdir ki, heyvan doğulan kimi baytarlıq xidməti tərəfindən bütün məlumatlar hazırlanır. Yeni hansı xəstəliklər keçirib, doğulan zaman temperaturu nə qədər olub və digər kimi məsələlər heyvanın qulağına "birka" şəklində vurulur. Həmin qeydlərin nömrəsi olur və kompüter sistemində yerləşdirilir. Heyvan kəsilənə qədər bu məlumatlar saxlanılır. Azərbaycanda isə bu cür işlər 1 faizdən yuxarı deyil. Belə vəziyyətdə heyvanların böyüdülməsi sonra xəstəliklərin yayılmasına gətirib çıxarır. Söhbət təkə qara yara gətirir. İnsanlar isə bu cür xəstəliklərin qurbanına çevrilir. Dünyada insan xəstəliklərinin təxminən 90 faizi heyvanlardan keçir. Ona görə də deyirlər ki, həkimlər insanları, baytarlar isə bəşəriyyəti müalicə edir. Baytarlar ciddi iş aparmalıdır ki, bu cür xəstəliklər ölkədə yox olsun".

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən (AQTAD) "Yeni Məsavat"a bildirilib ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Heyvan kəsimi fəaliyyətinin tənzimlənməsi

masi istiqamətində tədbirlər görülmür: "Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi qanunsuz heyvan kəsimi və ət satışı fəaliyyətinin qarşısının alınması üçün qanunla müəyyən olunmuş qaydada ciddi tədbirlər həyata keçirir. Bu istiqamətdə indiyədək respublika üzrə bir sıra qanunsuz heyvan kəsimi və satışı məntəqələrində yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə reydlər keçirilib. Bu zaman qanunsuz heyvan kəsimi və satışı məntəqələrinin sahiblərinə ciddi xəbərdarlıq edilib və yol kənarlarında qanunsuz olaraq quraşdırılmış, qida təhlükəsizliyi tələblərinə uyğun olmayan, bir sıra kəsim qurğuları icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri tərəfindən sökülüb, bəzi kəsim məntəqələrinin fəaliyyəti məhdudlaşdırılıb".

Bildirilib ki, agentlik bu sahədə yalnız nəzarət və tənzimləmə funksiyasını həyata keçirir: "Yerlərdə icranı isə digər yerli icra orqanları həyata keçirir. Eyni zamanda əhalinin təhlükəsiz qida məhsulları ilə təmin edilməsi məqsədilə həyata keçirilən monitorinqlərdə heyvan kəsimi sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə qanunvericiliyin tələbləri ilə yanaşı, mərkəzləşdirilmiş heyvan kəsimi məntəqələrinin fəaliyyəti ilə bağlı geniş məlumatlar verilib, maarifləndirici materiallar paylanılıb".

Həmçinin agentlik heyvan kəsimi sahəsində mövcud tələblərə uyğun fəaliyyət göstərmək istəyən sahibkarları müasir ət kəsimi məntəqələrinin yaradılmasında iştirak etməyə dəvət edir. Agentlik onlara lazım olan köməkliklər göstərərək, metodiki xarakterli peşəkar yardım edəcək: "Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi əhalinin sağlam ət və ət məhsulları ilə təmin olunması üçün bir daha qeyri-qanuni heyvan kəsimi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxsləri qanunvericiliyin tələblərinə əməl etməyə və bu sahədə qanunsuz fəaliyyət göstərməməyə çağırır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Məsavat"

Azərbaycan Rusiyadan silah alışıni dayandırıb, yoxsa...

Ramil Məmmədli: "Yəqin ki, sifarişlər ya bitib, ya da istehsal prosesindədir"

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Məsavat"ın ötən sayında diqqətçəkən fikirlər səsləndirib. Politoloq Azərbaycanın silah aldığı ölkələr sırasında ilk yerlərdə qərarlaşan Rusiyadan bu il silah alınmadığını bildirib.

Sitat: "Azərbaycan bu il Rusiyadan hərbi texnika almayıb. Azərbaycan yeni və modern hərbi texnikanı Fransa və digər bu kimi ölkələrdən almaq istəyir".

Politoloqun bu fikirləri geniş müzakirələrə səbəb olub. Rəsmi Bakının nə üçün şimal qonşumuzdan silah alışıni dayandırması yönündə çoxsaylı suallar yaranıb. Eyni zamanda bundan sonra ölkəmizin ən çox silahları hansı dövlətlərdən almağa üstünlük verəcəyi də müzakirələr sırasında Rusiyanın bundan qıçıqlanacağı ehtimal edilir.

Hərbi sənaye üzrə məsləhətçi Ramil Məmmədli məsələyə bu cür aydınlıq gətirdi: "Azərbaycanın hərbi-sənaye və hərbi texnikaların satın alınması sahəsində ən çox əməkdaşlıq etdiyi ölkələrdən biri Rusiyadır. 2003-cü ildə iki ölkə arasında imzalanan sənədə əsasən bu sahədə əlaqələr genişlənməyə başladı. Bu sənədə əsasən Azərbaycan Rusiyadan T-72 tankları, BTR80A və BTR82A zirehli transportyorları, Mi-17B-5, Mi-35 helikopterləri, S-300 "Favorit" zenit raket kompleksləri və digər texnikalar satın alıb. Bundan başqa, Rusiya ilə birgə müdafiə sənayesi sahəsində layihələrin icrası həyata keçirilir. Bu il satınalmanın azalması isə münasibətlərin korlanması mənasını verə bilməz. Yəqin ki, sifarişlər ya bitib, ya da ki, Azərbaycanın sifarişləri istehsal prosesindədir. Çünki Rusiya ilə hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində münasibətlərin korlanmasına səbəb ola biləcək amil yoxdur. Həm siyasi, həm də məhsulların müasir dövrə cavab verməməsi kimi faktirləri həqiqətə uyğun hesab etmərəm. Azərbaycan nəinki Fransa, digər Qərb ölkələri ilə də bu sahədə əməkdaşlığın tərəfdarıdır. Ancaq burada tələbat və məhsulun rentabelliyi məsələsi əsasdır. Yəni əgər ordu üçün Fransa istehsalı olan hər hansı məhsulun alınması vacib deyilsə, fransızlar bunu təqdim etsələr belə satın alınması mümkün olmayacaq. Onsuz da Azərbaycanda müdafiə sənayesinin inkişafı Qərb şirkətləri ilə əməkdaşlıqdan keçir. Bu ölkələrin şirkətləri ilə birgə layihələr hərbi sənayenin inkişafına təkan verə biləcək. Əks təqdirdə, Rusiyadan satınalmalar bu prosesi ləngidə bilər. Azərbaycan ya bu sahəni inkişaf etdirməlidir, ya da daxili istehsalı minimuma endirməlidir. Çünki bu işdə "ortağ məxrec" anlayışı yoxdur. Əgər Rusiyanın qəzəbi Azərbaycanda bu sahənin inkişafını dayandıracaqsa, bu bizim bir dövlət olaraq inkişafımıza da mane olacaq. Əlbəttə ki, Azərbaycan ABŞ, Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya və digər Qərb texnologiyaları ilə məhsul istehsal edən ölkələrlə birgə layihələrin keçirilməsində, satınalmaların reallaşmasında maraqlı olmalıdır. Bu, müdafiə sənayesi kompleksimizin daha çox inkişafına təkan verə biləcək. Əks təqdirdə, ordumuz üçün Rusiya və Türkiyədən həyata keçirilən satınalmalar prosesi ləngidəcək. Məsələn, adını çəkdiyim ölkələrin şirkətləri bütün növ texnikaların istehsalında ön yer tuturlar. Azərbaycan bu ölkələrdən mümkün olduğu qədər hücum silahlarının satın alınmasının sayını artırmalıdır. Xüsusən raket-artilleriya, zirehli transportyorlar, aviasiya vasitələrinin bu ölkələrdən alınması ordumuzun gücünü daha da artırmağa imkan verə bilər. Əlbəttə ki, mən daha çox birgə istehsal xəttinin formalaşdırılmasının tərəfdarıyam. Bu baxımdan da satınalmaları milli müdafiə sənayesi sektorunun inkişafına maneə hesab edirəm. Düşünürəm ki, Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin yeni rəhbərliyi bu məsələlərə diqqətlə yanaşacaq və ordunun tələbatını milli istehsal sayəsində təmin edəcək".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Məsavat"

Beyləqanda ərinə xəyanət edən qadın və məşuqu özünü asdı

Beyləqan rayonunda ərinə iki nəfərle xəyanət edən qadın intihar edib. Report-un məlumatına görə, hədisə rayonun Birinci Şahsevən kəndində baş verib. Həmin kəndin ərazisində yerləşən uşaq bağçasında aşpaz işləyən N.Həsənova əri tərəfindən bağçanın gözetçisi, Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kənd sakini G.Baxşəliyevlə birlikdə yataqda tutulub. Hədisədən sonra qadın rayonun İkinci Şahsevən kəndində yerləşən ata evinə qaçıb və orada özünü asaraq intihar edib. Onunla birlikdə yataqda tutulan G.Baxşəliyev isə Füzuli rayonunun Əhmədbəyli kəndinə qaçıb və o da özünü asaraq intihar edib.

Hədisədən sonra qadının əri R.Həsənov arvadının daha bir şəxslə - həmkəndlisi E.Elyarovla intim münasibətinin olduğunu öyrənib. Bu səbəbdən sözügedən şəxslər arasında mübahisə olub. Mübahisə zamanında R.Həsənov arvadı ilə intim münasibətdə olduğunu etiraf edən E.Elyarovu bıçaqlayaraq qullarını kəsib. E.Elyarov xəstəxanaya çatdırılıb. R.Həsənov isə Beyləqan Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb və istintaqa cəlb edilib.

Faktla bağlı bir neçə maddə ilə cinayət işi başlanılıb, araşdırmalar davam etdirilir.

Fazil Mustafa onu tənqid edənlərə sət cavab verdi

“Üzərimə gələnler tarixdən xəbərsizdirler”

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa son günlər “məhşər ayağına” çəkilir. Səbəb də onun “Şah İsmayıl Xətai medalı”nın ləğv edilməsi barədə fikirləridir. Son olaraq, “Yeni Müsavat”da F.Mustafanın həmkarları Fəzail Ağamalı və Fərac Quliyev ona iradlarını bildiriblər.

Partiya sədrinə cavab haqqı tanıdıq. Deputat onu tənqid edənlərə sət reaksiya verdi: “Burada ən çox savadsızlıqdan söhbət gedir. Mənə sual veriblər ki, belə bir ordenin olmasına necə yanaşırsınız. Mən də demişəm ki, müsbət yaşamıram. Bu, bir fikirdir. Kimşə qəbul edə bilər ki, bu doğrudur və verilməlidir. Bu da onun fikridir və ona hörmətlə yanaşmaq lazımdır. Kiminsə inanca, tərqiyyətə gedib çıxmasını anlammaq mümkün deyil. Demək, bu adamlar mətn oxuyub, başa düşmək iqtidarında deyillər. Onlar məzhəbi, tərqiyyəti qabardaraq göstərməyə çalışırlar ki, sanki biz bunun müdafiəçiləri kimi məsələyə müdaxilə edirik. Məsələn, gözləmədiyim halda tarixçi kimi tanınan, özünü bilgilil tarixçi kimi təqdim edən Fəzail Ağamalı bildirir ki, əvvəllər Fazil Mustafa şiə olub, sonradan sünniliyi qəbul edib. Adam bunu bilir, mən nə sünniliyi, nə də şiəliyi qəbul edirəm. Ümumiyyətlə, məzhəbçiliyə, tərqiyyətçiliyə anormalıq kimi baxıram. Belə insanlar İslamın mahiyyətini anlamır. Kimşə özünə deyirsə ki, filan tərqiyyətin tərəfiyəm. Demək, Qurani oxumayıb. Bu mülahizə ilə mübahisəyə girməyin adı nədir? Açıq, bunu tapmaq çətinidir. Tarixə fərqli yanaşmalar ola bilər. Kimşə ideallaşdırırsa, məsələlərə fərqli yanaşar. Amma belə məlum olur ki, bunlar nə Ağaoğlu, nə Rəsulzadəni, nə Həsən bəy Zərdabini, nə Sabiri, nə də Nəriman Nərimanovunu oxuyublar.

Bizim düşündüyümüz budur ki, Azərbaycan tarixini daha çox Dədə Qorqud mədəniyyətini, Nadir vizyonunu qabardaraq müasir modelimizi gələcək üçün qurmalıyıq. Onun nəticəsindədir ki, 1915-ci ildə Osmanlı Ənvər Paşanın göstərişi ilə Xəlil Paşa Təbrizi tutur. Azərbaycanı, Qafqazları birləşdirmək ideyasını gerçəkləşdirməyə çalışanda ona azərbaycanlılar müqavimət göstərirlər. İranlı qəhriyyətimizdə qalır. 1918-ci ildə həmin qoşun Təbrizə girir və o vaxt Xiyabani daşnaklarla birləşib onunla savaşıb, onun uğur qazanmasına imkan vermir. O zaman nə yaxşı ki, bizdə 20-30 nəfər sağlam düşüncəli ziyalı var idi. Onlar türk ordusunun gəlməsindən başqa zərurət görmürlər. Nəticədə Bakını işğaldan azad edib dövlət qurublar. Şimalda ağılımız çatdı, dövlət qura bildik. Amma cənubda bunu edə bilmədik. Səbəb də yuxarıda qeyd etdiyimiz zehniyyətin olması idi. Bu, müzakirə olunmalı məsələdir.

Xətəinin 500 illiyini sovet dövründə universitetdə keçən adamam. Böyük bir tənqidi əhəmiyyətə sahib idim. Bizə o zaman lazım idi ki, imperiya qarşısında deyək ki, bizim də imperiyamız, dövlətimiz olub. Bunu qabartmaq bizə lazım idi. Tarixdən dəyər götürməliyik. Dəyər bizim birinci İslam dəyəridir. Bunu da Nadir Şah missiyası daha doğru ifadə edirdi. O möhtəşəm bir adam olub. Dədə Qorqud kimliyi üzərində dayanmalıyıq. Çünki o, oğuz mədəniyyəti nümunəsidir. Digər faktorlar bizi İrana bağlayır. Ziyalılarımızın yolu ilə də getməyimiz vacibdir. Bizlər Rəsulzadənin, Əli bəy Hüseynzadənin yolu ilə getməliyik. Rəsulzadə Nuru Paşanın şərafinə verilən ziyafətdə deyib ki, bu, bizim ikinci dəfə işğaldan azad olunma faktımızdır. Hətta onu da deyib ki, 350 il önce Osmanlı ordusu bizi səfəvilərdən xilas etdi. Nə üçün o, bunları deyirdi? Rəsulzadə bildirdi ki, nə danışır?”

Deputat fikirlərinə bu cür davam etdi: “Üzərimə gələnler tarixdən xəbərsizdirler. Kiminsə özünü necə adlandırmağının mənə dəxli yoxdur. Osmanlına da tənqid etdiyim məqamlar var. Osmanlının türk dilinə münasibəti ən biabırçı formada idi. Hətta bu münasibət səfəvilərdən daha bərabər idi. Biz Azərbaycanın gələcəyini düşünürüksə, mənfəi mirasdan imtina etməliyik. Bizim tariximizin ən böyük dəyəri Axundovdur - hansı ki, bizi molla-laxanadan çıxarıb bu günə gətirib çıxarıb. Ölkəmizdə “xəstələrin” sayı artıb. Həmişə deyirlər ki, səfəvilər və Nadir Şah bizim tariximizdir. Axı bu, belə deyil. Nadir Şah tarixiniz olsaydı, niyə özünü əvvəlki inkar edirdi? O gördü ki, ölkəni molla bürüyüb. Nadir Şah gələndən sonra bir dəne molla qalmadı. Çünki gördü ki, ölkə fəlakətə sürüklənir. Bu tipli məsələlərdə tarixə daha geniş rəqəsdən baxmalıyıq. Yoxsa bunlar əzbərləyiblər, şah babamızı filan. Biz də zamanında bunu əzbərləmişdik. İndi 30-40 il öncədə qalaq? Publikanın xoşuna gəlmək üçün bəziləri polemikaya girirlər. Publikanın xoşuna gəlmək mənim əlimdə beş dəqiqəlikdir. Saxta vətənpərvərliklə hara gedəcəksiniz? Bu gün də qəbul etməsəniz, səhəri gün onsuz da bu tezisləri qəbul edəcəksiniz”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycandan Həcc ziyarətinə gedən ilk zəvvar qrupu bu gün Səudiyyə Ərəbistanına yola düşür. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsindən (QMİ) verilən məlumata görə, avqustun 5-nə qədər 8 təyyarə reysi ilə zəvvarların müqəddəs məkana səfəri həyata keçiriləcək. Gün ərzində iki təyyarə reysinin uçuşu nəzərdə tutulub.

Qeyd olunub ki, 180 nəfərlik ilk qrup avqustun 2-də saat 03.34-də, ikinci qrup isə saat 14.50-də yola düşəcək. Bütün kvota dolub və viza sistemi bağ-

rək, xeyallarının gerçəkləşdiyini deyib.

Qeyd edək ki, Həcc Allahın vacib buyurduğu əməldir və hər il onun icrası üçün milyonlarla müsəlman uca Tanrıdan günahlarının bağışlanmasını diləmək məqsədilə müqəddəs Kəbənin ətrafına toplaşır. Artıq bir neçə gündür dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan müsəlmanlar Məkkə şəhərindəki müqəddəs yerləri ziyarət etmək üçün Səudiyyə Ərəbistanındadırlar. Həcc ziyarəti hər bir mömin müsəlmanın pulu və canı hesabına yerinə yetirdiyi əməldir. İslam di-

Bu gün azərbaycanlı zəvvarlar Həcc ziyarətinə yola düşür

Ən yaşlı zəvvarın 80, ən gənc zəvvarın isə 19 yaşı var

lanıb. Səfər müddətində zəvvarları ümumilikdə 40 bələdçi müşayiət edəcək. Həcc ziyarətinin proqramına gəlincə, zəvvarlar ilk olaraq Ciddə şəhərinə yola düşəcəklər. Oradan da 90 km yol qət edib Məkkəyə gedəcəklər. Məkkədə əvvəl Ümrə əməli icra ediləcək və bir neçə gün sonra Həcc başlayacaq. Hicri Qəmər təqviminə əsasən ayın 9-da Ərəfat dağına çıxılacaq, daha sonra qurban kəsiləcək. Zəvvarlar iki gün Minada gələcəyib Məkkəyə qayıdacaqlar. Orada digər Həcc əməlləri ediləcək. Məkkədən çıxan zəvvarlar Mədinəyə daşınacaqlar. Azərbaycanca geri dönüş avqustun 22-dən başlayacaq. Qeyd edək ki, bu il üçün Azərbaycan-

dan Həcc ziyarətinə getmək üçün 1400 nəfərlik kvota ayrılıb. Qiymətlərdə 75 dollar artım var. Yeni bu il Həcc ziyarətinin qiyməti 4225 ABŞ dolları təşkil edir. Avqustun 2-dən 5-nə qədər gediş, avqustun 22-dən 26-na qədər isə Azərbaycana dönüş olacaq. Zəvvarlar üçün AZAL milli aviaşirkətinin 6 təyyarəsi ayrılıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycandan Həcc ziyarətinə gedəcək ən yaşlı zəvvarın 80, ən gənc zəvvarın isə 19 yaşı var.

Bu barədə QMİ-dən məlumat verilib. Bildirilib ki, ən yaşlı zəvvar 1939-cu il təvəllüdü, ən gənc zəvvar isə 2000-ci il təvəllüdüdür.

Dünyada isə Həcc ziyarətinə gələn ən yaşlı zəvvarın 130

yaşı var. İndoneziyalı 130 yaşlı uzunömürlü Uxi Eydros Samri Səudiyyə Ərəbistanının İki Müqəddəs Məscidin Xadimi, kral Salman ibn Əbdül Əziz Al Səudun qonaqları proqramı çərçivəsində Ciddəyə Həcc ziyarətinə gəlib. SPA dövlət informasiya agentliyi xəbər verir ki, kralın dəvəti ilə gələn Uxi Eydros Samri Ciddədəki kral Əbdül Əziz adına beynəlxalq hava limanında aeroportun rəhbər şəxsləri qarşılayıblar. 130 yaşlı zəvvar və onun ailə üzvləri ölkə başçısına dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər, Həcc ziyarətinə gələnlərə yüksək diqqət və qayğı göstərdiyini qeyd ediblər. Həyatında ilk dəfə Məkkəni ziyarət edən 130 yaşlı Uhi Aydarus Samri sevincini dilə gətirə-

nine sitayiş edən hər kəsin ömründə heç olmasa bir dəfə Həccə getməsi vacib buyurulur. Amma bunun üçün bir neçə şərtin yerinə yetirilməsi mütləqdir. Belə ki, ziyarətə gedən müsəlman həddi-buluğa çatmalı, maddi durumu onun səfərə çıxmasına imkan verməlidir. O, səfərdə olarkən ailəsi maddi çətinlik görməməlidir. Bundan başqa, insanın səhhəti qaydasında olmalıdır ki, Həcc əməllərini icra edə bilsin. Böyük Həcc ildə bir dəfə İslam təqviminə əsasən ayın 9-da Ərəfat dağına çıxılacaq, daha sonra qurban kəsilməlidir. Müqəddəs yerə gələn müsəlmanlar həccə gətirməyə çalışsınlar.

□ **NƏRGİZ,**
“Yeni Müsavat”

Sərdar Cəlaloğlunun agent iddiası yenə aranı qatdı

İlham İsmayıl: “Axı bu adamlar satqın olmayıb, vətənə xəyanət etməyib...”

Azərbaycan Demokrat Partiyasının (ADP) sədri Sərdar Cəlaloğlu deyib ki, DTK arxivləri açılırsa, bir çox siyasətçilərə xalq üçün çıxış bilməz.

Zaman-zaman gündəmə gələn DTK arxivlərinin açılması məsələsinə toxunan ADP lideri “Cümhuriyyət” qəzetinə bildirib ki, sənədlər açılırsa, bu gün cəmiyyətdə öndə olan bir çoxları çıxış etməzdilər.

Onun sözlərinə görə, ərazilərimizin itirilməsi və azad edilməsinə günahı olanlar Rusiya kəşfiyyatı ilə əməkdaşlıq edənəldir: “Bu gün də onlar ictimai-siyasi səhnədə təmsil olunurlar”.

S.Cəlaloğlu hesab edir ki, sənədlər açılsa, xalq dostunu və düşməni tanıyar. Bəzi postsovet ölkələrində DTK arxivləri açılıb. Məsələn, Latviyanın mitropoliti keşiş Aleksandrin kimliyi üzə çıxıb. Azərbaycanda arxivlərin açılması tərəfdarı olanlar var. Lakin ne Elçibəy hakimiyyəti dövründə, nə sonrakı illərdə

arxivlər açılıb.

Sərdar MTN polkovniki, təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert İlham İsmayılın “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, bu mövzuda dəfələrlə münasibətini açıqlayıb.

Onun fikrincə, qanuna əsasən, 75 il sonra sənədlər açılıb. “Lakin ilk növbədə xüsusi komissiya yaradılmalıdır, sonra arxivlər açılmalıdır. Sənədləri necə

gəldi ictimaiyyətə yaymaq olmaz. Amma bu sənədlərin açılmasının dövlətçiliyə ciddi təhlükəsi yoxdur. Onlar sovet dövründə agentura şəbəkəsi olublar, o rejimdə tarixin arxivində qaldı. Ona görə DTK sənədlərinin açılması heç nəyə yaramır. Lakin bunun zərəri var. Çünki bu gün xüsusi xidmət orqanlarının agentura şəbəkəsi pis vəziyyətə

düşə bilər, xüsusi xidmət orqanına çətinlik yaranar. İstənilən şəxs deyə bilər ki, mənə qarantıya vermirsəniz, 75 il sonra adım açıqlana bilər. Buna görə həmin şəxs xüsusi xidmət orqanı ilə əməkdaşlıq etməyəcək”.

İsmayıl Latviya ilə Cənubi Qafqaz ölkəsini bir cərgəyə qoymağı doğru hesab etmir: “Əgər bilsəniz ki, babanız o dövrdə agentura şəbəkəsinin üzvü olub, onlara işləyib, yəqin ki, pis olarsınız. Vətəndaşlar arasında bir inamsızlıq yaranar bilər. Axı bu adamlar satqın olmayıb, vətənə xəyanət etməyib, sadəcə, rejim tələb edib ki, qonşudan informasiya götür. Biz indi bilməliyik ki, kim hara işləyib? Bu, onda xüsusi xidmət orqanı olmadı axı?! Nə Mossad, nə MİA 6 bu günə kimi əməkdaşını açıqlayıb.

Mən kimlə işləmişəm onu cəmiyyətə açıqlamalıyam? Əgər bilsəniz ki, filankəs Moskva KQB-sinə işləyib, bundan nə qazanacaq?”

İsmayıl S.Cəlaloğlunun “arxivlər açılırsa, siyasətçilərin arasına çıxma bilməz” fikrinə belə şərh verdi: “O deməkdir ki, məqsəd siyasi rəqibləri ortadan götürməkdir. Bununla nəyə nail olmaq istəyirsən? Xüsusi xidmət orqanı yazıçı, şair, Nobel mükafatı laureatı ilə işləyib. Onların arasında bəstəkar da olub. Hətta “JEK” işçisi ola bilər.

Həmişə partiya sədri o dövrdə işləyib, bu gün onun fəaliyyətini çıxmaq etməniz olmaz. Sən dövlət naminə işləyirsən, dövlətə xəyanət etməyirsən”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Xəbər verdiyimiz kimi, iyulun 31-də prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Nazirlər Kabinetinin 2019-cu ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş iclası keçirilib. İclasda ölkə iqtisadiyyatının inkişaf göstəriciləri, əldə olunan nailiyyətlər qeyd olunub, diqqətə yetirilən məsələlər, görüləcək işlər barədə danışılıb.

İclasda çıxış edən prezident İ.Əliyev altı aylıq iqtisadi göstəricilərin müsbət dinamikadan xəbər verdiyini bildirdi: "Ümumi iqtisadi vəziyyət çox müsbətdir və bu, özünü rəqəmlərdə də əks etdirir. İqtisadiyyatımız bu ilin altı ayında 2,4 faiz, qeyri-neft sektorumuz 3,2 faiz artmışdır. Ən sevindirici göstərici qeyri-neft sənayesindədir. Burada artım 15,7 faizdir. Bu, onu göstərir ki, son illərdə sənayeləşmə siyasətimiz gözəl nəticələr verir. Sənayemizin qeyri-neft sektoru rekord addımlarla irəliləyir. Beləliklə, altı ayda qeyri-neft sənayemizin 15,7 faiz artımı, əlbəttə ki, çox sevindirici haldır".

Prezident aqrar sektorundakı dəyişiklikləri yüksək qiymətləndirib: "Kənd təsərrüfatında da rekord göstərici əldə edilib. Kənd təsərrüfatı bu ilin altı ayında 13 faiz artmışdır, xüsusilə bitkiçilik hesabına. Bitkiçilik 25 faiz artmışdır. Yəni bu, onu göstərir ki, qoyulan investisiyalar, aparılan islahatlar, verilən subsidiyalar, kənd təsərrüfatına elmi yanaşma öz nəticəsini verməkdədir. Əminəm ki, gələcək illərdə kənd təsərrüfatı dayanıqlı şəkildə inkişaf edəcək və beləliklə, həm məşğulluğun, eyni zamanda, kənd təsərrüfatı ixracının artırılmasına xidmət göstərəcək".

"Sosial sahə bizim üçün prioritetdir"

İ.Əliyev bu ilin əvvəlindən icrasına başlanan sosial paketin 4 milyondan yuxarı insanı əhatə etdiyini deyib: "Biz əlavə gəlirlərimizin demək olar ki, tam həcmi sosial sahəyə yönəldirik. Çünki sosial sahə bizim üçün prioritet sahədir və hər zaman bu sahə diqqət mərkəzində olub, bu gün də belədir. Azərbaycan vətəndaşlarının rifahı, onların yaşayış səviyyəsi daim diqqət mərkəzindədir və imkan daxilində biz bu məsələləri həll edirik".

Ölkədə biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində atılan addımlardan danışan dövlət başçısı bunun iqtisadiyyata xarici investisiyaların cəlb üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb. O, regionlarda zəruri infrastrukturun yaradılması sahəsində tədbirlərin davam etdiriləcəyini, Azərbaycanın valyuta ehtiyatlarının

Prezident önəm verdiyi istiqamətləri göstərdi

Qeyri-neft sektoru, sosial təminat, şəffaflıq və infrastruktur...

49 milyard dollara çatdığını deyib: "Bu, bizim böyük sərəvətimizdir, böyük uğurumuzdur. Bu ilin altı ayında valyuta ehtiyatlarımız 4 milyard dollar artıb. Biz bu vəsaitdən çox qənaətlə istifadə edirik. Məhz buna görə hətta böhranlı illərdə, neftin qiyməti aşağı olan illərdə biz öz valyuta resurslarımızı qorumuşuq və artırmışıq. Məqsəd də məhz belə idi ki, biz ildən-ildən öz valyuta ehtiyatlarımızı artıraraq və bununla paralel olaraq xarici dövlət borcumuzu da kifayət qədər əhəmiyyətli dərəcədə aşağı sala bilmişik. Bir il ərzində xarici borcumuz 4 faiz aşağı düşüb və təxminən 19 faiz səviyyəsindədir. Bu, dünya miqyasında ən gözəl göstəricilərdən biri hesab olunur. Çünki bəzi ölkələrdə dövlət xarici borcu ümumi daxili məhsuldan da artıq olur, yaxud da ki, ona bərabərdir. Bizdə isə bu, 19 faizdir. Biz bu sahədə bundan sonra da çox diqqətli olmalıyıq. Ancaq strateji əhəmiyyət daşıyan layihələrə kreditlərin alınması mümkündür. Çünki bizim öz daxili imkanlarımız var və biz bu imkanlardan istifadə etməliyik".

"Süni qiymət artımına yol verilməməlidir"

Ölkədə makroiqtisadi sabitliyin olduğunu bildirmən İ.Əliyev süni qiymət artımlarına yol verilməyəcəyini xüsusi vurğulayıb: "Baxmayaraq ki, inflyasiya aşağı səviyyədədir, ancaq bəzi hallarda süni qiymət artımı da müşahidə olunur. Mü-

vafiq qurumlar bu məsələ ilə ciddi məşğul olmalıdırlar. Mənə məlumat verilən kimi, dərhal göstərişlər verilir. Yəni istehlak bazarına daim nəzarət olmalıdır. Çünki burada kartel sövdələşmələri də istisna deyil. Əlbəttə ki, biz süni qiymət artımına yol vermə bilmərik. Çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. Bu sahə daim diqqət mərkəzində olmalıdır".

Prezident dövlət vəsaitlərindən istifadə üzərində ciddi nəzarətin qurulmasını vacib hesab edir: "Biz vəsaitdən çox qənaətlə istifadə etməliyik. Xüsusilə dövlət investisiya layihələrinə çox ciddi nəzarət olmalıdır. Dövlət şirkətlərində korporativ idarəetmə sistemi yaradılmalıdır. Bu məsələ ilə bağlı göstərişlər verilib".

İclasda çıxış edən əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev ilin əvvəlindən icra olunan iki sosial paketin ümumi dəyərinin cari il üçün 2,3 milyard manat, növbəti il üçün isə 3 milyard manat təşkil etdiyini deyib. Həmçinin bildirdi ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunun büdcəsinə dəyişiklik edilməklə bu il özünüməşğulluq proqramına cəlb olunan ailələrin sayını 10 minə çatdırmaq mümkün olacaq. Əlavə olaraq BMT-nin İnkişaf Proqramı layihəyə cəlb olunub, 1000 nəfərə yaxın ailə bu proqram tərəfindən təminat olunacaq. Gələn ildən isə Dünya Bankı da proqramın maliyyələşməsində iştirak

"Yaxın vaxtlarda biz əlaqədar qurumlarla birlikdə bu vəsaitlərin əhaliyə verilməsini təmin edəcəyik".

Vergilər naziri Mikayıl Cəbbarov bildirdi ki, vergi daxilolmalarında qeyri-neft sektorunun payı 70,1 faizə çatıb. Ümumilikdə, qeyri-neft sektoru üzrə daxilolmanın artım tempi 14,3 faiz təşkil edib. Vergi islahatları nəticəsində əmək müqavilələrinin sayında əhəmiyyətli artım qeydə alınıb. 6 ay ərzində 101 min yeni əmək müqaviləsi qeydiyyata alınıb. Bu rəqəmin 77 mini özəl qeyri-neft sektorunun payına düşür.

əyyən geriləmələr var. Bu isə bizim vergi, gömrük orqanlarının işidir. Nəticə etibarilə, dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozunun və xərclərinin icrasında bizə müəyyən maneələr yarada bilər. Ona görə biz çalışırıq ki, dövlət büdcəsinin xərcləri ahəngdar icra olunsun və xərclərin böyük bir hissəsi ilin sonuna - noyabr-dekabr aylarına təsadüf etməsin".

Cənub Qaz Dəhlizində 3 milyard dollar yaxın qənaət Nazirin sözlərinə görə, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi üzrə nəzərdə tutulmuş maliyyələşdirməyə tam ehtiyac

Maliyyə naziri Samir Şərifovun iclasda verdiyi məlumatla görə, altı ayda dövlət büdcəsinin xərcləri 100,2 faiz səviyyəsində icra olunub - 10 milyard 951 milyon manat. Dövlət büdcəsinin gəlirləri isə 10 milyard 406 milyon manat məbləğində icra edilib. Vergilər Nazirliyi və Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən proqnoz göstəriciləri 108 faiz icra olunub.

Nazir deyib ki, altı ayda illik 5 milyard 980 milyon manat nəzərdə tutulan dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu üzrə xərclərinin 37 faizi icra olunub: "Bunun bəzi obyektiv səbəbləri var. Onunla bağlıdır ki, bu məbləğdə təxminən 1 milyard 140 milyon manat kreditlər nəzərdə tutulub. Bu kreditlərin istifadə əmsalı əfsuslar olsun ki, o qədər də yüksək deyil. Hesab edirik, bizim aidiyyəti qurumlarımız, hansılar ki, bu kreditlərin icrası ilə məşğuldur onlar bu sahədə işlərini sürətləndirməlidirlər. Bəzi hallar, şübhəsiz, təkərlərdən asılı deyil. Müəyyən satınalma prosedurları var, beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən onlar gözlənilməlidir. Bunlar da müəyyən vaxt tələb edir. Bir sıra hallarda Azərbaycan dövlət satınalmaları haqqında qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görülməlidir. Hesab edirik ki, bunların ləngiməsi nəticəsində dövlət büdcəsinin vəsaitləri, əsasən də infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi üzrə mü-

əyyən geriləmələr var. Bu isə bizim vergi, gömrük orqanlarının işidir. Nəticə etibarilə, dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozunun və xərclərinin icrasında bizə müəyyən maneələr yarada bilər. Ona görə biz çalışırıq ki, dövlət büdcəsinin xərcləri ahəngdar icra olunsun və xərclərin böyük bir hissəsi ilin sonuna - noyabr-dekabr aylarına təsadüf etməsin".

Yaranmayıb: "Birinci paket olaraq biz 2 milyardlıq borclanmadan imtina etdik, buna ehtiyac yaranmamışdı. İndi də əlavə sevindirici haldır ki, artıq Çoxtərəfli İnvestisiyalar üzrə Zəmanət Agentliyi - MİGA ilə bizim Cənub Qaz Dəhlizi şirkəti tərəfindən kredit müqaviləsi bağlanmışdır - 750 milyon dollar məbləğində. İndi isə o kreditin götürülməsinə ehtiyac yoxdur. Yəni həm o layihə üzrə qənaət hesabına, həm də layihənin işə salınması ilə əlaqədar bizim o şirkətimiz artıq sərbəst maliyyə axınına malik olub və o, vəsait hesabına bu borcları təmin edir".

Digər məhsulların istehsalı da artıb. Beləliklə, bostan məhsulları təxminən 40 faiz, meyvə 20 faizdən çox, barma 25 faiz, tərəvəz 14 faiz. Yeni ixracımız da artır və əlbəttə ki, növbəti illərdə biz bu istiqamətdə öz siyasətimizi apararaq özümüzü daha da böyük nəticələrə çatdıracağıq.

Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov lizinq bazarında tam liberallaşmaya nail olduğunu, artıq dövlət tərəfindən tətbiq edilən güzəştlər və subsidiyaların bütün təchizatçı şirkətlərə tətbiq edildiyini, nəticədə bazarda texnikanın qiymətində təxminən 30 faiz ucuzlaşma baş verdiyini deyib. Onun sözlərinə görə, növbəti addım gübrə təminatı ilə bağlı liberallaşma olacaq.

□ **TURQUT,**
"Yeni Müsavat"

"Bu kino ki var..."
Əsl film odur ki,
bir adam 40 dəfə baxsın

Xalid Kazımlı

Bu gün Milli Kino günüdür... Milli kino. Heç kəs deməsin ki, kinonun da millisi, beynəlmiləli olarmı?

Olar, özü də bal kimi. Federiko Fellininin çəkdiyi filmlər həm milli kinoya aiddir, sırf italyan filmləridir, həm də əsas prioriteti bəşəri dəyərlər olan beynəlmiləli filmlərdir.

Eləcə də kommersiyanı, kassanı düşünməyən başqa böyük sənətkarların filmləri haqqında eyni sözü demək olar.

O dalğada milli kinomuzun da korifey sənətkarlarının ekran əsərləri var. Həsən Seyidbəylinin, Tofiq Tağızadənin, Rasim Ocaqovun, Arif Babayevin, Eldar Quliyevin elə filmləri var ki... Adam baxdıqca baxır.

"Brodyaqqa "Avara" filminə qırıxıq dəfə baxıb" replikası sizə tanış gəlirmi? "Bəyin oğurlanması" filmindəndir. Elə bu filmin özünə də 47 dəfə baxanlar var. "Yeddi oğul istəmə", "Axırıncı aşırım", "O olmasın, bu olsun", "Uzaq sahillərdə", "Nəsimi", "Dəli Kür", "Arşın mal alan", "Gəncəbasarlı qisasçı", "Böyük dayaq", "Arxadan zərbə", "Dədə Qorqud", "İstintaq", "Qayınana", "Bizim Cəbiş müəllim", "Şərikli çörək", "Gün keçdi", "Bir cənub şəhərində", "Yol əhvalatı", "Təhmimə" və onlarca başqa milli filmlərimizə ondan da çox baxmışıq, baxırıq.

Biz bu filmlərə baxa-baxa böyüdük, yetkinləşdik. Bu filmlərin bütün replikalrı bizə tanışdır, əzbərləmişik. Leksikonumuzun sevimli ifadələridir, hər gün məişətdə, kollektivdə istifadə edirik. Onlar artıq atalar sözləri kimi bir şey olub. Orta və yaşlı nəsil yerində işlədilmiş film replikalrına görə məsələnin nə yerdə olduğunu, söhbətin nədən getdiyini dərhal anlayır. Gənc nəsil isə o filmlərə baxmadıqları üzündən bəzən mat qalırlar.

Məsələn, birinin yanında "Anan ölsün, ay Ramazan, aton gəlir" desən, o orta yaşlı insandırsa, bu ifadənin hansı filməndən olduğunu, nəyə görə işlədildiyini dərhal biləcək, gəncdirsə və "Sən niyə susursan" filminə baxmayıbsa, söhbətə, dəbdə olan ifadə elə desək, fransız qalacaq.

Yeri gəlmişkən, o, çox gözəl filmdir, Fellini janrında çəkilib, gənclərin baxması məsləhətdir.

Biz uşaq və yeniyetmə olanda hind filmlərini çox sevirdik. Xüsusilə də davalı olanları. İndi o filmlərin səviyyəsi olduğunu iddia edənlər var və xeyli dərəcədə haqlıdırlar. Amma o filmlərdə Xeyirin Şər üzərində qələbəsi ənənəsi var idi. Lap axırda polislər də gəldilər.

Məsələn, məşhur "Zita və Gita" komediyasında Gitanın harın oğlanı kəməz zərbələrinin altına salıb şallaqlaması epizodu dünya filmlərinin içində ən yadda qalan və milyonlarla insana ləzzət edən epizodlardandır.

Milli filmlərimizdə də Xeyirin Şər üzərində tənənəsini əks etdirən epizodlar və uyğun epiloqlar çoxdur. Amma bizim filmlər realistliyi ilə fərqlənirdi. Bizimkilər həyatı filmlərdir. Absurd şişirtmələr, gop-kələklər yoxdur. İndiki maddi-texniki imkanlarla təkə Mehdi Hüseynzadənin həyatı və döyüş yolu haqqında 30 bölümlük serial çəkmək olar, amma o filmin yaradıcılardan "Mixaylo"nun bütün şücaətini bir saatdan bir az artıq çəkən filmə sığışdırıblar.

Ancaq milli kinomuzun elə əsərləri var ki, özümüzədə dilə əzbəri olsa da, başqa ölkələrdə anlaşılır və tənqid olunur. Məsələn, bir zamanlar "Əhməd haradadır" filmi ittifaq miqyasında tənqid edilib, onu "mənasız film" adlandırdılar (o cür iddialar hərdən özümüzədə də səslənir). Filmə isə gənclərin ailə qurmasında valideyn basqısının yolverilməz olduğu ideyası var. Zorla evləndirilməsi istənilən gənclər - Əhməd və Leyla sonda yenə evlənilirlər, amma bu dəfə bir-birini görür, tanıyır, sevir, öz iradələri ilə ailə qururlar.

Məgər bu, mənasız məsələdir? Hətta günümüzədə də çox aktualdır. Üstəlik, həmin filmə oynayan korifey sənətkarların gözəl oyunu var. Təəssüf ki, onları və bizim milli-adət ənənəmizi yaxşı bilməyən cəmiyyətlər o filmə adekvat yanaşa bilməmişdilər. Eyni fikri Moskvada çıxan "Soveti ekran" jurnalında tənqid olunan "Kişi sözü" filmi haqqında da demək olar. Düzdür, bu, o qədər də güclü film deyil, amma o cür amansız tənqiddə məruz qalmalı deyildi.

Bir sözlə, milli kinomuzun inciləri çoxdur. Onlar baxımlıdır, ibretamizdir, gerçəkçidir, faydalıdır. Yuxarıda adlarını saydığım və saya bilmədiyim filmlər səviyyəsində filmlər çəkilsə, milli kinomuz yenə də öz ətrafında sanballı auditoriya toplaya bilər.

İndi yaqın ki, bu fikrə qüvvət olan yüzrlər başqaların beynindən bu replika keçdi: "Bə mən nə deyirəm, a veterən?"

Bunun da hansı filməndən olduğunu bilirsiniz.

ABŞ Federal Ehtiyat Sistemi-nin (FED)

Açıq Bazar Əməliyyatları Komitəsinin növbəti iclası iyulun 31-də baza uçot dərəcəsinin 0,25 faiz azaldılması barədə qərarın qəbul olunması ilə başa çatıb. Bu, son 10 ildə - 2008-2009-cu illərin maliyyə böhranından bəri ABŞ tənzimləyicisinin uçot dərəcəsi ilə bağlı ilk azalma qərarıdır.

Belə ki, 2008-ci il 16 dekabrda ABŞ-da uçot dərəcəsi rekord şəkildə aşağı salınaraq 0-0,25 faiz həddində müəyyən olundu və 7 il ərzində dəyişməz qaldı. 2015-ci ilin dekabr ayında ABŞ-da işsizlik səviyyəsinin 2008-ci ilin fevralından ən aşağı səviyyəyə (5 faiz) düşməsi fonunda FED ilk dəfə olaraq uçot dərəcəsinə 0,25-0,5 faizə kimi artırdı. 2018-ci ildə isə tənzimləyici 4 dəfə artım qərarı alıb. FED sonuncu dəfə bu il iyunun 20-də uçot dərəcəsinin 2,25 - 2,5 faiz səviyyəsində saxlanılmasına qərar verdi. İyulun son günündə qəbul edilən qərarı anali-

Uçot dərəcəsi aşağı salındı: dolları və manatı nə gözləyir?

Vüqar Bayramov: "Hər şey Mərkəzi Bankdan asılı olacaq"
Elman Rüstəmov: "Əhalidə və biznesdə inflyasiya gözləntiləri aşağıdır"

tiklər əvvəlcədən proqnozlaşdırmışdılar. Sadəcə, müzakirələr artımın 0,25, yoxsa 0,5 faiz olacağına dair idi.

FED-in qərarla bağlı press-relizində qeyd olunur ki, uçot dərəcəsinin azaldılması qərarı global iqtisadi inkişaf və aşağı inflyasiya səviyyəsi ilə bağlıdır. Tənzimləyicinin fikrincə, uçot dərəcəsinin endirilməsi iqtisadi aktivliyi artıracaq, əmək bazarında canlanma yaradacaq, həmçinin inflyasiyanı proqnozlaşdırılan 2 faiz səviyyəsində saxlamağa imkan verəcək. Qurum həmçinin global iqtisadi inkişafı bağlı qeyri-müəyyənliyin olduğunu da qeyd edib.

FED-in növbəti toplantısı 17-18 sentyabrda keçiriləcək. Ona qədər tənzimləyici əmək bazarı, inflyasiya barədə statistikanı izləyəcək, həmçinin dünya iqtisadiyyatında vəziyyəti diqqətdə saxlayacaq. Tənzimləyicinin uçot dərəcəsinə azaltmaq qərarına səbəb kimi inflyasiya rəqəmlərinin uzun müddət FED-in hədəfi olan 2 faizdən aşağı olması, cari ilin 2-ci rübündə illik iqtisadi artım tempinin 1-ci rübə nisbətən 1 faiz bəndi aşağı düşməsi, ötən ildə iqtisadi artım tempinin yeni statistik məlumatlar sayəsində 3 faizdən 2.5 faizə endirilməsi, ticarət müharibələri və geosiyasi gərginliyin səngiməməsi kimi amillər qeyd olunur. Hesab olunur ki, bu amillər FED-in yumşaq pul siyasətinə keçid etməsinə, yeni faiz dərəcələrinin endirilməsinə şərtləndirir.

Beynəlxalq analitiklər hesab edirlər ki, FED-in qərarına təsir edən əsas amillərdən biri

də Avropa Mərkəzi Bankının siyasətidir. Belə ki, iyulun 25-də bu qurum uçot dərəcəsinə rekord aşağı səviyyədə - 0 faizdə saxlayıb. Eyni zamanda bazar iştirakçılarında bu göstəricinin Avropa tənzimləyicisi tərəfindən sentyabrda daha da aşağı mənfə 0,5 faizə salınacağına dair rəy formalaşmış. Belə kəskin aşağı uçot dərəcəsi şəraitində isə ABŞ valyutası, həmçinin bu ölkədə istehsal olunan məhsullar rəqabət qabiliyyətini itirəcək.

Uçot dərəcəsinin endirilməsi qərarının digər səbəbi kimi ABŞ prezidenti Donald Trampın quruma davamlı təzyiqləri çıxış edir. Belə ki, Tramp ötən ildən başlayaraq uçot dərəcəsinin radikal şəkildə endirilməsinin zəruriliyi barədə çıxışlar edir, özünün twitter hesabından FED-ə təkliflər yazırdı. FED-in iclası ərəfəsində ABŞ prezidenti azalma qərarının, özü də daha radikal səviyyədə alınmasının gərəkdiyini açıqlamışdı. Bildirmişdi ki, onu 0,5 faizlik endirim qəna edir. Buna görə də 0,25 faizlik edirdimdən narazı qalıb. O, həmçinin FED rəhbəri Cerom Pauellin qərarla bağlı açıqlamasından da narazı qalıb. D.Tramp hesab edir ki, bazar Pauelləndən gözlədiyini eşidə bilməyib: "Bazar Cey Pauell və Federal Ehtiyat Sistemindən uçot dərəcəsinin Çin, Avropa Birliyi və digər dünya ölkələri ilə ayaqlaşmağa imkan verəcək uzunmüddətli və aqressiv azaldılması qərarını eşitmək istəyirdi".

FED rəhbərinin qərarla bağlı çıxışından sonra fond bazarlarında ucuzlaşma qeydə alınıb. Belə ki, sənaye indeksi

olan Dow Jones 1,23 faiz, geniş bazar indeksi S&P 500 1,09 faiz, yüksək texnologiyalar indeksi Nasdaq isə 1,19 faiz aşağı düşüb.

Ucuzlaşma Asiya bazarlarında da qeydə alınıb. Belə ki, Honkonqun Hang Seng-i 0,56 faiz, Şanxayın Shanghai Composite indeksi 0,41 faiz, China A50 isə 0,3 azalıb.

Ucuzlaşma tendensiyası neft və qızıl bazarında da hissə olunub. Belə ki, Brent nefti bir gün əvvəlki 65 dollardan 64 dollara düşüb, qızıl isə 1,7 faiz dəyər itirib.

Iqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramov bildirir ki, FED-in son qərarına rəğmən dollar həm Avropa, həm də əsas aparıcı Asiya valyutalarına nisbətən möhkəmlənib: "Əvvəla, investolar 50 bənd azalmanın olacağını gözləyəsələr də, FED 25 bəndlə kifayətləndi. İkincisi, FED-in qərarı elan edilən zaman yayılan açıqlama valyuta bazarına birbaşa təsir göstərdi. Belə ki, FED yeni azalmaların gündəmdə olmadığını bəyan edib. Üçüncüsü, bir sıra mərkəzi bankların, o cümlədən Avropa Mərkəzi Bankının yeni uçot stavkası azalmalarının olacağı ilə bağlı bəyanatı da bazarla təsir etməkdədir. FED-in qərarından sonra avro 1.10 dollaradək ucuzlaşdı. Bunun digər səbəbi də Avropa Mərkəzi Bankının növbəti ayın 12-də ehtimal olunan stavka azalmaları ilə bağlıdır. Göründüyü kimi, dolların ucuzlaşması nə global, nə də regional gündəmdir. Ağ Evin təsir və təz-

yiqləri ilə reallaşan 25 bəndlilik azalma da ABŞ pulunun ucuzlaşdırmadı. Bu isə ondan xəbər verir ki, yığım vasitəsi kimi dollar yeni ən az riskli valyuta hesab olunur".

FED qərarının Azərbaycan milli valyutasına təsirinə gəlinə, V.Bayramov hesab edir ki, məzənnənin qorunub saxlanması Mərkəzi Bankın mövcud müdaxiləsi yəne də həlledici olaraq qalır: "Bununla belə, Mərkəzi Bank ilin sonuna doğru yeni ssenarilərə hazır olmalıdır. İlin sonunda dollara proqnozlaşdırılan tələb artımı fonunda manatın kursu həmçinin neftin dünya bazar qiymətindən və əsas qeyri-neft ixrac tərəfdaşlarımızdakı milli valyutaların məzənnəsindən asılı olacaq".

Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov isə Nazirlər Kabinetinin bu ilin 6 ayının yekunlarına həsr olunmuş iclasında bildirib ki, manatın məzənnəsi sabitdir və sabit olaraq qalır: "Xarici balansın müsbət olması, ixracın şaxələndirilməsi istiqamətində görülən işlər və valyuta təklifinin genişlənməsi və bazarla müsbət gözləntilərdən daxili valyuta bazarında əhəmiyyətli profisit yaradıb. Bütövlükdə bu gün Mərkəzi Bankın sterilizasiyası ilə birlikdə daxili valyuta bazarı 1 milyard ABŞ dollarından çox profisit mövcuddur. Bu isə bütövlükdə manatın məzənnəsinin nəinki bugünkü sabitliyinə, həm də bütövlükdə gözlənilən sabitliyinə təminat verir".

□ Dünya SAKIT,
"Yeni Məsavat"

Bıçaqlı köşə

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Yarım saatdan sonra qonaqlar başladılar dağılmağa. Qurbanəli bəy atını və Kərbəlayı Qasım yabısını minib düşdülər yola. Bəy başını saldı aşağı və başladı mürgüləməyə. Hərdən bir yuxudan ayılıb atı saxlayırdı, üzünü çöndərdirdi Kərbəlayı Qasıma və deyirdi:

- Bu xəncəli soxaram sənin qanına!"

(Mirzə Cəlil, "Qurbanəli bəy")

Bu gün - 2 avqust Azərbaycanda kino günüdür, bu münasibətlə bütün kinosevər zəhmətkeşlərimizi qutlayıram. Doğrudan da 2 avqustda bizim tariximizdə çox maraqlı kinolar çəkilmişdir. Hər il olduğu kimi, bu il də milli kino bayramında xeyli sənətkara fəxri adlar verildi, onlardan bir nəfəri hətta xalq artisti adı almışdır, lakin xalq internetdə axtarırdı ki, görəsən, bu yoldaş kimdir. Əlbəttə, yaxşı olardı Rüstəm müəllimə də nəse medaldan-zaddan verilsin, hər halda, onun hökumətlə arası düzəlmiş kimi görünür. 3-4 il qabaqki qanqaraçılığı salanların kinoittifaqı yıxılınsın. Ağsaqqalın bir neçə sot torpağına Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti göz dikməsə heç gedib Milli Şura kimi xalqımıza yad, pis uşaqlara qoşulmazdı, belə baxanda ailəlikcə təlim-tərbiyəli adamlardır, həmişə müəllimin sözüne baxıblar, düz oturublar, danışanda əllərini qaldırıblar, dərsə dırnağı təmiz gəliblər. İndi həmin icra hakimi də yerindən olubdur, bu mənada barışıq üçün hər cür imkan var. Hətta yaxşı olardı Milli Şurada toplaşanların da hamısına Bakıda kino çəkməyə şərait yaradılsın. Balaca ölkəyik, hamımız de-fakto qohum çıxarıq, niyə bir-birimizi rəncidə salırıq? Bizim hamımızın bir vətəni var.

Üstəlik, səhiyyə idarəsi azərbaycanlıların ölüm səbəblərini açıqlayıbdır, orada əsas yeri şəkər, ürək xəstəlikləri, qan təzyiqi, siqaret-zad tuturmuş. Bunların hamısının yaranmasında isə mehribançılığın azalması, xalq arasında mənfi meyllər, elitanın yoxluğu, icra hakimiyyətinin stadionu yığışmağa icazə verməməsi tipli faktorlar mühüm rol oynayır. Hələ nə qədər insan bir-birini bıçaqlamaqla məşğuldur. O gün mən xəbər lentində alt-alta düz 4 bıçaqlaşma xəbəri gördüm. Sanki millət öz övladlarına kələm, dana, nə bilim, qarpız gözüylə baxır. Hamı bıçaq soxmaqla məşğuldur. Ola bilsin hökumət axırda məcbur olacaq bıçaq satışını qadağan eləsin. Ət doğramaq, kartof soymaq üçün də xüsusi yerlər ayrılacaq, ASAN-bıçaq xidməti fason bir idarə qurulacaq. Neyləsinlər? Bu millətin ipinin üstünə odun yığmaq mümkün deyildir. Şələni belinə alıb getdiyin yerdə ip qırıqlar, odun dağılar yolun ortasına.

Bu arada baş bankirimiz Elman müəllimin narazılığını bölüşürəm. Deyir kredit faizlərini azaltmışıq, ancaq millətin nədənsə biznes kreditləri götürməyə marağı artmamışdır, hətta sıfır tam neçəsə faiz (gör nə qədər dəqiq adamdır) azalmışdır. Ay camaat, niyə kredit götürüb bizneslə məşğul olmaq istəmirsiniz? Haçana qədər avaraçılıq edəcəyik, maaşı, pensiyayı, medalı, xalq artisti adını hökumətdən umacaqıq? Belə yaramaz. Bizim Qarabağ dərdimiz vardır. Hamımız işləməliyik. Hərçənd bir ara çoxlu adama əmək qəhrəmanı medalları da verilmişdi, görünür, xalqı iş-gücə alışdırmağa müsbət təsiri az olmuşdur. Bəlkə hüquq-mühafizə orqanlarını cəlb eləsək daha məqsədyönlü olar. Özbaşına kredit götürməyəcəklər. Tutursan, içəridə kreditini verib buraxırsan. Vəssalam. Ciblərinə kredit atmaq da olar.

Maşallah, bu məqsədlə məhkəmələrimizin əl-qolu da açılmışdır. İslahat çərçivəsində, deyir, bundan belə vətəndaşın ixtiyarı olacaqdır məhkəməyə getmədən qərar çıxartdırırsın. Vallah, çox yaxşı söhbətdir, gözlərim yaşardı. Camaata heç əziyyət vermək istəmir. Otur evdə, internet üzərindən hakim kartına ödənişini elə, qərarını al. Alibaba.com saytındakı kimi. Orada da istəsən Çindəki şirkətə pulunu ödəyirsən, bir neçə müddətdən sonra poçtla mali göndərir. Əslində məhkəmələrimizin evdə oturan adamlar üçün qərar çıxartmaq təcrübəsi çox da yeni deyil, qabaqlar var idi, ancaq geniş əhali kütlələrini əhatə eləmədi. Uzağı beş-on adam belə qərarlar ala bilirdi. İndi isə prosedurun bütün millət üçün əlçatanlığı təmin edilmək üzrədir.

Sevindirici hallar çoxdur, lakin hamısını yazmağa yerim yoxdur.

Azərbaycan-Ermənistan sərhədində gərginlik davam edir. Xəbər verdiyimiz kimi, bir neçə gün öncə Qazaxda təcili yardım maşınının atəşə tutulması silahlı qüvvələrimizin cavab tədbiri görməsinə səbəb olub və nəticədə bir erməni hərbiçisi öldürülüb, ikisi yaralanıb. Ümumiyyətlə, son günlərdə düşmən ordusu iki canlı itki verib, bir neçə erməni hərbiçisi isə yaralanıb. Diqqətçəkicidir ki, bu itkilər Qarabağda deyil, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində qeydə alınıb.

Erməniləri ən çox hiddətləndirən də budur - erməni əsgərlərin Ermənistanda öldürülməsi. Ancaq İrəvanda anlamaq istəməyirlər ki, iki ölkə arasında sərhəd də 30 ildir cəbhə xətti sayılır, ona görə ki, Qarabağ müharibəsi bitməyib, Azərbaycan və Ermənistan bir-birinin suverenliyi və ərazi bütövlüyünü tanımayıb. Başqa sözlə, Azərbaycan ərazisində işğalçı erməni qüvvələri qaldıqca ordumuz Ermənistan ərazisinə də hərbi zərbələr endirməyi özünə haqq edir. Ən azından, Bakının Ermənistanı daim gərginlik altında və blokada saxlaması tamamilə məntiqli və qanunidir. Dünyanın heç yerində işğalçının başını tumarlamırlar. Odur ki, məlum insidentdən sonra Ermənistan ordusunun baş qərargah rəisinin sərhədin Qazax hissəsinə baş çəkmək məcburiyyətində qalması heç nəyi dəyişmir.

"Ermənistan ordusunun yalnız Qarabağ istiqamətində deyil, bütün təmas xətti boyunca problemlərini artırmaq lazımdır". Bunu "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu deyib. Politoloq bildirib ki, bu manevr nəticəsində baş qərargah reisi Artak Davtyan sərhədin Qazax istiqamətinə baş çəkmək zorunda qalıb: "İyulun 27 və 28-də Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Qazax rayonu istiqamətindən keçən hissəsində düşmən ordusunun iki əsgəri yaralanıb. Erməni general sərhəddə əməliyyat şəraiti ilə tanış olub, mühəndis işlərinin görülməsi və mövqelərin möhkəmləndirilməsi barədə göstərişlər verib. Ermənistanın müdafiə nazirinin müavini Qabriel Balaşyan sərhəddəki gərginliyi belə izah edib ki, hər iki tərəf yay aylarından istifadə edərək təmas xəttinə yaxın ərazilərdə mühəndis qurğularının gücləndirilməsinə çalışır və ona görə də ölüm və yaralanmalarla nəticələnən toqquşmalar qeydə alınır. Bu yanaşmada heç qənat payı var. Ancaq məsələ yalnız mövqelərin gücləndirilməsi ilə əlaqəli deyil. Ermənistan hakimiyyəti anlamalıdır ki, işğal davam etdikcə onların problemi yalnız Dağlıq Qarabağda olmayacaq, Qazax və Tovuzdan başlayaraq Naxçıvana qədər sərhəddə onlara qarşı təzyiqlər artacaq. Bu, günün reallığıdır. Əgər Rusiya bizə müharibə yolu ilə torpaqlarımızı azad etməyə imkan vermirsə, başqa yol lokal təzyiqlərdir."

Maraqlıdır ki, az öncə Naxçıvan istiqamətində düşmən tərəf Ermənistanla təhlükə imitasiyası yaratmaqla Rusiyaya Azərbaycanı qarşı qaldırmağa cəhd eləmişdi. Ümumiyyətlə, bu taktika Nikol Paşinyan hakimiyyəti dönməsində də davam edir. İşğalçı Rusiyanın arxasında gizlənib həm işğal siyasətini davam etdirmək, həm də Azərbaycanın hərbi zərbələrindən və əsgər itkilərindən qorunmaq istəyir. Təsədüfi deyil ki, aylar öncə qərbpərəst baş nazir Nikol Paşinyan nə qədər qərbdə olsa, belə bir ifadə işləmişdi: "Biz inanırıq ki, Rusiya Azərbaycanın müharibəni qızıdırmasına imkan verməz".

Bu təlaş sözsüz ki, işğalçı Ermənistanı Azərbaycanla müharibədə hansı əqibətin gözlədiyinin dərk ilə bağlıdır. İrəvandan olsaydı, Azərbaycanla savaştan yayınmaq

"Azərbaycan tankları sərhədi keçsə..." - İrəvandan Kremlə şantaj

Ermənilər Rusiyaya xəyanətdə suçlayır və... ondan Bakıya qarşı imdad umurlar; təmas xəttində düşmənin artan itkiləri işğalçı ölkədə Moskva əleyhinə isteriyanı təzədən qızıdırıb; Azərbaycanla sərhədin mühafizəsi də ruslara tapşırıla bilərmiz?..

və harada mümkündürsə irəliləmək imkanlarını hərəkətə gətirməkdir".

*****

Rusiyadan söz düşmüşkən, İrəvanda işğalçı ölkənin 1 nömrəli müttəfiqini yenə xəyanətdə və öz forpostunu layiqincə müdafiə etməməkdə suçlamağa başlayıblar. Guya nəinki Moskva, hətta "Rus NATO-su" kimi tanınan KTMT də Azərbaycanın sərhəddəki son "təxribatlarına" adekvat reaksiya verməli imiş. Amma Ermənistanın özü on illərdir yad bir ölkənin - Azərbaycanın 20% ərazisini işğal altında saxlayır və bunu normal sayır. Halbuki BMT Nizamnaməsinə görə, hər bir ölkənin öz ərazi bütövlüyünü istənilən yolla bərpa etmək və işğalçıni cəzalandırmaq hüququ var.

Maraqlıdır ki, az öncə Naxçıvan istiqamətində düşmən tərəf Ermənistanla təhlükə imitasiyası yaratmaqla Rusiyaya Azərbaycanı qarşı qaldırmağa cəhd eləmişdi. Ümumiyyətlə, bu taktika Nikol Paşinyan hakimiyyəti dönməsində də davam edir. İşğalçı Rusiyanın arxasında gizlənib həm işğal siyasətini davam etdirmək, həm də Azərbaycanın hərbi zərbələrindən və əsgər itkilərindən qorunmaq istəyir. Təsədüfi deyil ki, aylar öncə qərbpərəst baş nazir Nikol Paşinyan nə qədər qərbdə olsa, belə bir ifadə işləmişdi: "Biz inanırıq ki, Rusiya Azərbaycanın müharibəni qızıdırmasına imkan verməz".

Bu təlaş sözsüz ki, işğalçı Ermənistanı Azərbaycanla müharibədə hansı əqibətin gözlədiyinin dərk ilə bağlıdır. İrəvandan olsaydı, Azərbaycanla savaştan yayınmaq

üçün Türkiyə və İranla sərhədlər kimi, Azərbaycanla sərhədi də rus əsgərlərinə həvalə edərdi ki, günün birində rus hərbiçisinə qarşı təxribat təşkil edib Moskvanı Bakıya qarşı qəzəbləndirsin.

Hələlikse Azərbaycanın son adekvat cavabı nəticəsində sərhəddə erməni hərbiçisinin məhv edilməsi ilə bağlı İrəvanda Kremlə qarşı növbəti isteriyanı başlayıb. Rusiya Bakıya qarşı "passiv davranış"da suçlanır. O Rusiya ki, silah-sursatdan tutmuş, təbii qaza kimi, hər şeyi Ermənistanla daxili bazar qiymətinə verir, Ermənistanı, sadəcə, bəsləyir...

*****

"İstər KTM-nin özü olsun, istərsə də onun ayrı-ayrı üzvləri, sanki ağızlarına su alıblar, Azərbaycanın Ermənistanla qarşı silahlı təcavüzünü görmürlər". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə Armenianreport.com-da ermənilərin cəbhə xəttindəki son canlı itkilərinə həsr olunmuş redaksiya məqaləsində deyilir.

Azərbaycana qarşı təcavüzü görməzdən gələn erməni müəllif daha sonra yazır: "Atəşkəs rejimi dövründə biz Qarabağda Azərbaycan tərəfinin çoxsaylı "təxribatlarına" (dırnaqlar bizimdir - "YM") artıq öyrəncəli olmuşuq. Ancaq orada hər şey aydındır - bu, təmas xəttidir. Amma Azərbaycanla sərhəddə Ermənistan əsgərinin öldürülməsi bambaşqa situasiyadır. Azərilər Ermənistan ərazisində xidmət keçən hərbiçiyə qarşı "təxribat" törədiblər. Məsələ əslində Ermənistanından da çox, onun təmsil olduğu və Ermənistanı qorumaq

KTMT-nin bir üzvünə - Ermənistanla qarşı bu blokun üzvü olmayan ölkə silahlı "təxribat" törədib. KTMT-nin nizamnaməsinə görə, təşkilat Ermənistanla kömək göstərməyə borcludur. Gerçəkdə isə əksini görürük.

Azərbaycanı KTMT-də müşahidəçi statusunda görməyi arzulayır, bundan ötrü təşkilatın nizamnaməsinə belə dəyişirlər. Əslində Azərbaycanın hətta açıq edilərdə Ermənistanla hücum edəcəyi halda KTMT-nin və ya onun hər bir üzvünün Ermənistanla kömək etməsinə ümid etmək axmaqlıq olardı. Azərbaycan tankları sərhədi keçsəydi belə, onlar susacaqdılar".

Məqalədə bildirilir ki, daha Ermənistanın bu blokda olmasının heç bir anlamı qalmayıb. "Amorf hərbi-siyasi təşkilat olan KTMT bizə lazım deyil, biz onlara, Putinə lazım deyil, biz daha Paşinyanın hökumətindən tələb edirik ki, Ermənistanın Putin layihələri olan KTMT-dən, Avrasiya İqtisadi Birliyindən çıxması yönündə təşəbbüsə başlasın. Ermənistanın özünü həm təmin, həm də müdafiə edə bilməsini Kremlə göstərməyin zamanı çatıb", - deyir müəllif sonda qeyd edib.

*****

Ermənilərin ən böyük problemi də elə budur: işğal faktı, blokada rejimi dura-dura həm ac-yalavac əhalisini saxlamaq, təmin etmək, həm də Azərbaycanın müdafiə olunmaq. Kiminsə ağuşunda olmadan işğalçı ölkənin buna gücü, qabiliyyəti çatarmı?

Sual ritorikdir...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Qardaş Türkiyə Naxçıvanın Qarabağ münaqişəsi səbəbindən düşüdüğü nəqliyyat blokadasından çıxarılması istiqamətində mühüm bir addım atmaq ərafəsindədir. Belə ki, hazırda Qars-İğdır-Naxçıvan dəmir yolu layihəsi hazırlanır.

APA-nın yerli bürosuna bu barədə danışan Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur naziri Mehmet Cahit Turhan deyir ki, bu, Türkiyənin Azərbaycanla nəqliyyat əlaqələrini daha da genişləndirməsindən xəbər verir. "Türkiyənin Azərbaycanla birgə həyata keçirdiyi layihələr təkcə iqtisadi deyil, həm də böyük siyasi mənə daşıyır. Birlikdə həyata keçirdiyimiz layihələr regionun təhlükəsizliyini və sabitliyini gücləndirir".

Nazirin sözlərinə görə, son zamanlar Türkiyənin Azərbaycanla iqtisadi əməkdaşlıq əlaqələri daha sıx xarakter alıb: "Bu, hər iki ölkənin gücünü artırmaqla yanaşı, regionda nəqliyyat infrastrukturunun inkişafına zəmin yaradır".

Qeyd edək ki, bu dəmir yolu layihəsi həqiqətən həm də böyük siyasi anlam daşıyır. Daha dəqiq desək, Naxçıvanın həm siyasi və hərbi təhlükəsizliyi, o cümlədən iqtisadi inkişafı üçün mühüm bir infrastrukturudur.

"Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu layihənin həqiqətən də böyük əhəmiyyəti var: Naxçıvanla quru yol əlaqəmiz olmadığımıza görə, bu bölgə ilə əlaqə yaratmaq, geniş-gəliş və daşınmalar bizə müəyyən çətinlik yaradır. Hazırda hava yolu ilə və İran üzərindən keçməklə avtomobil yolu ilə müəyyən əlaqə var. Ancaq Bakı-Tiflis-Qars də-

Ermənistanın planları alt-üst olur - Naxçıvan blokadadan çıxır

Muxtar bölgəyə BTQ-yə qoşulmaq imkanı verən yeni layihə gündəmdə

mir yolu çəkildikdən sonra onun bir qolu da Qars-İğdır-Naxçıvan layihəsi çərçivəsində bu bölgəyə çəkilsə, quru yolu ilə Azərbaycanı qardaş Türkiyə üzərindən Naxçıvanla birləşdirmək olar. Bu da Naxçıvan üçün böyük imkanlar yaradır, bu şəhərin strateji məhsulları hər iki istiqamətdə, həm

Türkiyəyə, həm də Azərbaycana danışıacaq. Bu, qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı baxımından da vacibdir".

Politoloq vurğuladı ki, bu məsələ Ermənistanın da planlarını alt-üst edir: "Artıq Naxçıvanı blokadada saxlamaq mümkün olmayacaq. Hava yolu ilə əlaqə, İran üzərindən av-

tomobil yolu ilə əlaqə və Türkiyə üzərindən keçməklə dəmir yolu əlaqəsi. Bu yaxınlarda bir məlumat da gəldi ki, Azərbaycandan İran üzərindən keçməklə Naxçıvana gedən yolda bütün yoxlamalar aradan qalxıb. Bu, həm Naxçıvanla Azərbaycan arasında, həm də iki ölkə arasında əlaqələrin daha da

güclənməsinə şərait yaradır. Hansı istiqamətdən baxsaq, bu həm Azərbaycanın, həm də Naxçıvanın mövqələrini bölgədə gücləndirir. O baxımdan Naxçıvana dəmiryol xəttinin çəkilməsini tezləndirmək lazımdır".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli isə vurğuladı ki, bu dəmir yolunun açılması Naxçıvan üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir: "Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində uzun illərdir Naxçıvan blokada şəraitində yaşayır. Türkiyə və İranla quru yolun olması Naxçıvan üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Bir çox hallarda Naxçıvanın ehtiyaclarını bu yollar vasitəsilə ödəyirlər. Ötən əsrin 90-cı illərindən etibarən vəziyyət belədir. Blokada görə dəmiryol əlaqəsi kəşilib. Öncəki dövrdə isə Naxçıvana Mehri rayonundan keçən 27 kilometrlik dəmiryol xətti var idi. Həmin ərazinin işğal altında olması səbəbindən dəmiryol əlaqəsi də kəsildi. Yeni dəmiryol xəttinin açılması Bakı-Tiflis-Qars xətti üzərindən yeni bir qol ilə Naxçıvanla əlaqəni təmin edəcək. Çünki Gürcüstan üzərindən Naxçı-

vanla əlaqənin təmin olunması daha çox zaman alacaq".

N.Cəfərli vurğuladı ki, bu yolla BTQ-yə qoşulan Naxçıvan Avropaya qədər uzanan yol-nəqliyyat imkanı əldə edir: "Bu həm Naxçıvana yüklərin dəmir yolu vasitəsilə daşınmasına imkan yarada bilər, həm də bu yolun açılması Naxçıvanın Bakı-Tiflis-Qars xəttinə qoşularaq Avropaya qədər yüklərin, eləcə də səmşinlərin daşınmasına nail oluna bilər. Naxçıvanın həm də açılmamış turizm potensialı da var. Bu bölgənin turizm potensialı olsa da, blokada şəraiti inkişafa imkan vermirdi. Dəmir yolunun açılması turizm imkanları da yarada bilər. Türkiyə vətəndaşlarının, eləcə də Türkiyəyə gələn xaricilərin qardaş ölkədən keçərək Naxçıvana daxil olması üçün imkan yaranacaq. Müharibə şəraitində olduğumuzu nəzərə alsaq, bu dəmir yolu Naxçıvanın iqtisadi əlaqələrinin genişlənməsində mühüm rol oynaya bilər. Türkiyə tərəfinin bu təşəbbüsü tədqiqəlayıq haldır".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
Yeni Müsavat

"ABŞ-in sonu SSRİ kimi olacaq" deyən Duqin haqlıdır mı?

Hikmət Hacızadə: "Amerikada böyük qərarları Tramp vermir"

"ABŞ-in sonu çatıb və bu son SSRİ-yə bənzəyir". "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində rusiyalı ideoloq, filosof Aleksandr Duqin belə deyib.

"ABŞ dövlətlərə sağ və soldan yara vurur. Bu ölkələrin ABŞ-a cavabı qorxulu olacaq. Onların zərbəsindən sonra isə ABŞ sağalmayacaq. Belə zərbə çoxqütblü dünyanın yaradılması və Qərbbə qütblərdən birinin tutulmasının təklif edilməsi olacaq. Biz onu hansısa daxili problemlərin həllinə dəvət etməyəcəyik, biz təcridən onu Avrasiyadan çıxaracağıq və daha heç bir ABŞ bazası Avrasiya, Sakit okean və Afrikada olmayacaq" - Duqin əminliklə söyləyir.

Onun fikrincə, sanksiyalar altında olan və birləşən ölkələr Amerika imperiyasının sonunu yaxınladırr: "Bu, mənə SSRİ-nin son günlərini xatırladır. Kremldə SSRİ-nin parçalanmasının mümkün olmasına inanmaqdan imtina edirdilər, respublikalarda isə görürdülər ki, az sonra SSRİ-nin sonu çatacaq. Bu gün ABŞ-in xaricində olan hər kəsə aydındır ki, ABŞ hegemoniyası qorunub saxlanılmaz".

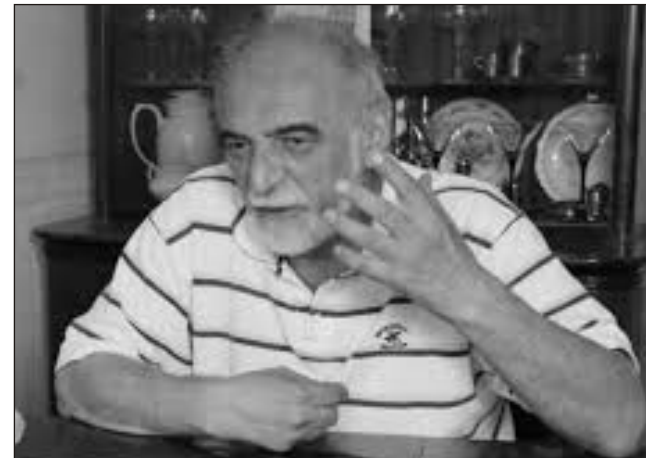
O, Rusiya və İran kimi, bir gün Azərbaycanın da öz üzə-

rində Qərbin öldürücü olmayan zərbələrini hiss edə biləcəyini deyib: "Əgər Amerika Azərbaycana təzyiq etməyə cəhd etsə, Bakı rahatlıqla amerikalılara əvəz tapa bilər. Azərbaycanın bunun üçün hər şeyi var. Azərbaycanın Rusiya, Çin, İran, eləcə də sizin üçün qardaş ölkə olan Türkiyə ilə münasibətləri yaxşıdır. ABŞ-dan narazı olanlar yeni qarşılıqlı fəaliyyət formatları axtarıb tapırlar. Azərbaycan öz milli maraqlarına əsaslanaraq rəşional siyasəti dəstəkləyir. Azərbaycan yaxşı bilir ki, birqütblü dünyada heç bir suveren dövlət ola bilməz. Əliyevin Rusiya-Azərbaycan-İran formatına dəstək siyasəti sadə, amma cəsarətli

hesabla dikte olunur".

Faktiki olaraq, Amerika Rusiya, Çin, İran, eləcə də Venesuela, Kuba ilə gərgin münasibətdədir. Türkiyə ilə də Ağ Evin əlaqələri ürəkəçən deyil. Xüsusən də Ankaranın Moskvadan S400 raketlərini alması Vaşinqtonun xoşuna gəlməyib. Körfəzdə davam edən gərginlik isə belə təsəvvür yaradır ki, Amerika regionu qarışdırır, münaqişə ocaqları yaradır. Hətta iş o yerə çatıb ki, ABŞ İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərifə sanksiya tətbiq edib. İran prezidenti Həsən Ruhani iki ölkə arasında gərginləşən münasibətlər fonunda xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərifə sanksiya tətbiq edən

ABŞ-ı uşağ kimi davranmaqda ittiham edib.

Vaxtilə SSRİ-nin Əfqanıstan, Çexoslovakiya, Macarıstan, Əfqanıstan siyasəti var idi. Duqin görünür ki, həm də bu gedişata eyham vurmaq istəyib və ABŞ-ın sonunu Sovet İttifaqının axırıncı kimi görüb. Belədir mi? Doğrudanmı Vaşinqtonun xarici siyasəti bir gün öz başında çatlayacaq? Dünyanın superdövlətinin SSRİ-nin aqibətini yaşayacağı utopik görünür, yoxsa cərrəyan edən proseslərin həqiqət olduğuna əsas yaradır?

Azərbaycanın Rusiyadakı sabiq səfiri, politoloq Hikmət Hacızadə "Yeni Müsavat"ın bu mövzuda suallarını cavablan-

dırdı. Onun sözlərinə görə, Duqin şizofrenikdir: "Çin, İran kimi ölkələr icazəsiz qabağa getməyə başlayıblar. İran Livan, Suriyanı dağıtdı, "Hizbullah" bu ölkələrdə öz dəstələrini yaratdı, indi deyir ki, sanksiyalar altında olan ölkələr Amerikaya qarşı birləşəcək. Mən nüvə söhbətini hələ bir yana qoyuram, müşahidəçilər unudublar ki, Trampın tələbi təkcə nüvə proyektidir deyil. Eyni zamanda İranın aqressiv, irtica siyasətinə qarşıdır və bəyan edir ki, regionu qarışdırırsınız. Burada Amerikanın günahını görmürəm. Çinə gəlincə, oğrun-oğrun dünyanı tutmağa başlayıblar. Dünyadan texnologiyaları oğurlayırlar, özündə təkrarını ha-

zırlayırlar. Məsələn, Beynəlxalq Ticarət Təşkilatının qaydalarına görə, inkişaf etməmiş ölkələr az rüsum verməlidir. Amma inkişaf etmiş dövlətlər, səhv etməmişə, 20 faiz rüsum verməlidirlər. Çin çoxdan inkişaf edib, amma köhnə rüsumlarla işləyir".

H.Hacızadə sanksiyalar altında olan dövlətlərin ABŞ-a qarşı bir çətin altında birləşməsinə mümkün sayır: "Ola bilər ki, birləşsinlər. Amma İranla Çinin birləşməsi nəyə gətirə bilər? Bu gün Çin qərbbə vəziyyətdədir. Çünki Amerika iqtisadiyyatı ilə sıx bağlıdır. Amerikanı vurmağa başlasa, öz iqtisadiyyatı çökəcək. Ona görə gah deyirlər ki, dollardan imtina edirik, qiymətli kağızları belə edəcəyik. Bunlar hamısı blefidir. Yaxşısı odur ki, gətirib 20 faiz rüsumu versin və canını qurtarsın. Ümumiyyətlə, Amerikada böyük qərarlar Trampın başında deyil. Orada ciddi institutlar fəaliyyətdədir və 4-5 il qabağa planlar qururlar. Məsələn, Qərbin bir təhlükəsizlik konfransı olmuşdu. 22 tədqiqat mərkəzi dəvət olunmuşdu. Yeni Amerika elə-belə dövlət deyil ki, Tramp yuxudan oyandı, istədiyi qərarı verdi. Ona görə də Duqinin yəqin xüsusi eynəyi var, mən Amerikanın SSRİ kimi sonu olacağını görmürəm. Əksinə, Duqin etiraf edəsin ki, Rusiyanın yansı yanır, söndürməyə pulu yoxdur, əhalisi azalır, iqtisadi vəziyyəti pisləşir, dörd tərəfi özünə düşmən edib ki, biri də Qarabağ məsələsinə görə Azərbaycandır".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda 2 restoran 3 binanın sakinlərini yuxusuz qoyub

Açıq tipli kafe, restoranların səhəredək səsucaldanlarla ətrafa yaydığı musiqi səs-küyü ətrafdakıları bezdirib

Bakı gecələrinin əsas problemlərindən biri də səs-küydür. Kafelərdən, restoranlardan, şadlıq saraylarında, istirahət mərkəzlərindən ətrafa yayılan səs-küy şəhər sakinlərinin yuxusuna haram qatır.

Binaların 1-ci mərtəbəsində olan kafelər və restoranlardan gələn səs sakinləri narahat edir. Musiqiyə qarışan qışqıq, bağırtı belə məclislerin keçirildiyi yerlərin qonşuluğunda yaşayanların həyatlarını xoş etmir. Pəncərəni açmaq mümkün deyil. Açanda da səs-küyden oturmaq mümkün deyil.

Nizami rayonu, Bəhrüz Nuriyev küçəsi 2, Babək prospekti 67, 71 sayılı binaların sakinləri "Yeni Müsavat"a müraciətlərində qonşuluqdakı restoranların fəaliyyətindən şikayətləniblər.

"Yay fəslə başlayandan, iyun ayının əvvəlindən indiyə kimi, bizə yaxın ərazidə fəaliyyət göstərən, açıq tipli kafe, restoranların səhərə kimi səsucaldanlarla ətrafa yaydığı musiqi səs-küyündən istirahət edə, yata bilmirik. "Şam bağı", "El-şən" restoranlarından səhərə qədər gurultulu səs-küy gəlir, musiqi səsi eşə çıxır. Sağlam insanlar, təqaüdcülər, qocalar, ahıl insanlar, qadınlar, uşaqlar dövlət və özəl sektorda işləyən fəhlə və qulluqçular, tələbələr, əsəb xəstələri, ürək-qan damar xəstələri və s. tapıblar. Bütün bu insanların istirahət etmək hüquqları pozulub. Normal istirahət etməyən hər hansı bir insanın mükəmməl sağlamlığından, yüksək əmək qabiliyyətindən, zehni əməklə məşğul olanların, yüksək elmi potensialından danışmağa dəyməz. Bu isə dövlətimizin vətəndaşların rifahına, işıqlı gələcəyinə yönəlmiş siyasətə ziddir" - sakinlər belə deyirlər.

Onların sözlərinə görə, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin 102 qaynar xəttinə, sahə polis inspektoruna dəfələrlə müraciət ediblər. Amma bu günə kimi heç bir müsbət nəticə yoxdur.

Səs-küyden zinhara gələn sakinlər deyir ki, istəkləri axşam 11-dən səhər 9-a kimi restoranlarda səs-küyün qarşısının alınması, istirahət etmək hüquqlarının bərpa olunmasıdır. Daxili İşlər Nazirliyinin rəhbərliyinə ünvanladıkları müraciətdə də onlar bu istəklərini yazır, yardımçı olmaları xahişini qeyd edirlər.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının qaydalarına görə, 50 desibeldən yuxarı səs varsa, orada yaşayış üçün təhlükə var. Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyinin standartlarına görə 56 desibeldən yuxarı səs həyat üçün təhlükəlidir. Səs üzrə mütəxəssislər deyirlər ki, bu gün Bakının mərkəzi küçələrində 1,7 dəfə artıq səs-küy diapazonu var. Pik vaxtlarında diapazon 90 desibele çatır. 56-dan 90 desibele kimi səs-küyün artması, ətraf mühitin "səs təzyiqi"ne məruz qalma insanın psixikasına olduqca neqativ təsir göstərir. Axşam saatlarında belə səs-küy əlbəttə ki, istirahət hüququnu pozur. Mütəxəssislər bildirirlər ki, ard-arda inşa edilən binalar, təmir işləri, avtomobillərin mühərriklərinin səsi, ətrafda olan kafe və restoranlardan gələn səs-küy insan orqanizmi üçün təhlükəlidir. Mütəxəssislərə görə, daimi müxtəlif səslərə məruz qalan insanın psixologiyası pozulmaqla yanaşı, digər fizioloji problemlər də yarana bilər.

Daimi səs gurultusu insan səhhəti üçün zərərli. İnsanlarda müşahidə edilən stressin önəmli qaynağı səs-küydür. Ani olaraq yaranan gurultu insanın nəbzində, təzyiqində, tənəffüsündə, metabolizmində, görmə qabiliyyətində müəyyən problemlərə yol açır.

Hüquqşünas Həsən Əliyev deyir ki, Azərbaycan qanunlarına görə, gecə 12-dən səhər 7-yə qədər kafelərdən uca səslər gəlirsə, bu da ətrafdakı insanları narahat edirsə, onların istirahətinə mane olursa, bu, artıq hüquq pozuntusu hesab olunur. Azərbaycanda gecə saatlarında səs-küy salanlar İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 521-ci maddəsinə əsasən cərimələnə, cəzalandırılabilir: "Fiziki şəxslər 150 manatdan 200 manatadək, vəzifəli şəxslər 2 min manatdan 2500 manatadək məbləğdə cərimə oluna bilərlər".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Bu ilin mayında "Baku Medikal Plaza"da Səhiyyə Nazirliyi Elmi-Təhqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun ginekoloqu Sona Gürgün Vəliyeva əməliyyat zamanı dünyasını dəyişib. Yaxınları həkimin ölümündə plastik-estetik cərrah Sirius Qoçqanını və onun assistenti olan həyat yoldaşını suçlu bilirlər. Deyirlər ki, Sirius Qoçqanı əməliyyatdan əvvəl həkim həmkarını əməliyyatın tam təhlükəsiz olduğuna inandırıb. Bundan sonra 51 yaşlı həkim əməliyyata razılıq verib, 4 min 500 manat pul ödəyib.

"Baku Medikal Plaza"dakı ölüm

İşinin sensasion təfərrüatları

Mərhumun yaxınları plastik cərrah Sirius Qoçqanının cəzalandırılmasını tələb edirlər; onun çalışdığı klinikaya qarşı da iddia qaldırılabilir, əgər...

İctimai vəkil Samir Zeynalov deyir ki, əməliyyatdan bir müddət öncə Sona Gürgün Vəliyeva Sirius Qoçqanı ilə görüşüb, əməliyyatın təhlükəli olub-olmaması haqda söhbət aparıb: "Sirius Qoçqanı Sona xanıma həmin söhbət zamanı deyib ki, liposaksiya əməliyyatı üçün nəzərdə tutulmuş yeni aparat alıblar, həmin aparat heç bir həyatı risk yaratmır. Bu aparatla emboliya baş verməyir. Bu baxımdan əməliyyatın tamamilə təhlükəsiz olacağını, Sona xanımın peşman olmayacağını və hər şeyin uğurla nəticələncəyini deyib. Sona xanımda əməliyyatdan əvvəl Qoçqanı və onun assistenti olan həyat yoldaşı əminlik hissi yaradıblar. Əslində isə əməliyyatın keçirilməsinə əks-göstərişlər olub. Sona xanımın zob xəstəliyi, ürəyində aritmiyasının olması əməliyyatdan əvvəl aparılan müayinələr zamanı qeydə alınıb. Əməliyyatdan sonra isə həmin diaqnozların əks olunduğu sənədlər onun çantasından yoxa çıxıb. Qoçqanının həyata keçirdiyi uğursuz liposaksiya əməliyyatının nəticəsində Sona Gürgün Vəliyeva dünyasını dəyişib".

Samir Zeynalov qeyd edib ki, baş verən hadisədən sonra Sirius Qoçqanı və onun xanımı absurd və böhtan xarakterli ifadələri ictimaiyyət mənsuablarına çatdırıblar: "Belə ki, növbəti uğursuz əməliyyata imza atmaqla bir ailəni bədbəxt edən, iki uşağı anasız qoyan Sirius Qoçqanı hadisənin mənavi zərərinə pul vasitəsilə qarşılamaq istəyib. Bu məqsədlə Sona Gürgün Vəliyevanın ailə üzvləri ilə görüşüb. Səhlənkarlığa yol verdiyini bu addımı ilə təsdiq edən həkim görüş zamanı ağılabatan təkliflər verməyib. Sirius Qoçqanı ailəyə dəymiş mənavi ziyanı hər aya düşən sabit pul məbləği ilə kredit formasında fiksasiya etmək istəyib. Birinci və sonuncu görüşdən sonra isə bir daha Sirius Qoçqanıdan xəbər almaq mümkün olmayıb. Görünən odur ki, adicəkilən həkim istər peşə, istərsə də digər xarakterli hərəkətlərinə birmənalı olaraq cavabdeh deyil. Bununla belə, Sirius Qoçqanı və onun assistenti, həmçinin xanımı bağlı mətbuatda həqiqətdən

kənar fikirlər işlədirlər. Deyirlər ki, guya Sona Gürgün Vəliyevanın ölümündə zərrə qədər təqsirləri yoxdur. Üstəlik, mərhumun ailə üzvlərinin tikintisi yarımçıq qalan villanın tikinti məsrəfini qarşımaq məqsədilə Sirius Qoçqanıdan 150 min dollar istədiklərini dilə gətiriblər. Sirius Qoçqanı və onun assistenti olan Könül adlı şəxsin belə bir açıqlama verməsi tamamilə həqiqətdən uzaqdır. Əldə etdiyim dəqiq məlumata əsasən, Qoçqanı və xanımı mərhumun dəfn mərasimində gəlmək, dəymiş mənavi zərərin qarşılığını ödəmək məqsədilə təklifdə görəniblər. Bundan öncə isə Sirius Qoçqanı baş vermiş bədbəxt hadisənin nəticəsini ört-basdır etmək niyyəti ilə mərhumun ailə üzvlərini klinikaya danışığa dəvət edib. Görüş əsnasında isə Sirius Qoçqanı dəymiş mənavi zərərin qarşılığını kredit formatında ödəməyi təklif edib. Bu təklif isə haqlı olaraq mərhumun hüquqi varislərini qane edən addım olmayıb".

İctimai vəkil deyir ki, liposaksiya əməliyyatı sırf piy emboliyasının baş verməsi hallarına görə riskli əməliyyat sayılır. Əməliyyatla bağlı mərhume Sona Gürgün Vəliyevanın səhhətində mövcud olan problemlərə dair müayinələrin nəticələri nəzərə alınmadan əməliyyatın icrasına risk edilib. Əməliyyatın nəticəsi isə qeyd olunduğu kimi, bir insanın həyatla vıdalaşmasını, bir ailənin isə bədbəxt olmasını şərtləndirib. Bu bədbəxt hadisənin baş verdiyi gün isə Sona xanımın həyat yoldaşı Cem Gürgün infarkt keçirərək xəstəxanaya yerləşdirilib. Hazırda ambulator qaydada müalicəsini davam etdirir.

Samir Zeynalov hadisəyə

hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində addımlar atacaqlarını bildirib: "Baku Medikal Plaza" rəhbərliyi tibb müəssisəsi olaraq işçisinin vurduğu mənəvi zərər görə maddi məsuliyyətini etiraf edib, zərəri kö-nüllü olaraq qarşılamqdan imtina edersə, məhkəmə müstəvi-yət Məcəlləsinin 314-cü maddəsi səhlənkarlıq nəticəsində ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümü və onun barəsində digər ağır nəticələrin yaranması hali zərərverən şəxsin 5 ilədək azadlıqdan məhrum edilməsi cəzasını müəyyən edir. Eləcə də Azərbaycan

sində klinikaya qarşı mənavi zərərin ödənilməsinə dair iddia tələbi irəli sürüləcək. Həkim Sirius Qoçqanı barəsində isə analogi uğursuz əməliyyatların bir daha gerçəkləşməməsi üçün cinayət hüququ qaydasında Bakı Şəhər Prokurorluğuna müraciət ediləcək. Cinasında

Respublikasının Mülki Məcəlləsinin 1112-ci maddəsinə əsasən tibb müəssisəsi cərrahiyyə əməliyyatı nəticəsində vurduğu zərərin evəzinin ödənilməsinə görə cavabdehdir".

P.S. Qarşı tərəfi də dinləməyə hazırıq.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyasının Azərbaycan-Ermənistan sərhədində təmas xəttində yerləşən sərhəd döyüş mövqelərinə qarşı düşmən tərəfinin təxribatları davam edir.

DSX-dən verilən məlumata görə, 31 iyul tarixində saat 16:40-da döyüş mövqelərimiz düşmən tərəfindən atəşə tutulub. Düşmənin atəş nöqtələri cavab atəşi ilə susdurulub. Atışma zamanı döyüş növbəsində xidmət aparan Dövlət Sərhəd Xidmətinin 1 hərbi qulluqçusu yaralanıb. Sərhədçiyə dərhal təxirəsalınmaz tibbi yardım göstərilmişdir və hazırda həyatı üçün təhlükə yoxdur. Xatırladaq ki, bundan əvvəlki günlərdə Ermənistanın təxribatlarına cavab olaraq açılan atəşlər nəticəsində bir erməni hərbiçi məhv edilmiş, ikisi isə yaralanmışdır.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumatdan aydın olur ki, düşmən digər istiqamətlərdən də təxribatlarına ara vermir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəş rejimini 17 dəfə pozub.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat xidməti rəhbəri Leyla Abdullayeva Ermənistanın xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyanın Alman Marşal Fondunun baş mütəxəssisi Conatan Katza müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlərə münasibət bildirib. L. Abdullayeva özünün twitter səhifəsində bildirib ki, Ermənistanın xarici işlər naziri "stabilitiyin" mənasını yanlış anlayır. "Başqa bir ölkənin torpaqlarını hərbi işğal altında saxlayan və qanlı etnik təmizləmə həyata keçirən istilaçı ölkə necə "stabilitiyin" ola bilər?! İlk növbədə beynəlxalq hüquqa hörmət edilməlidir", - XİN rəsmisi qeyd edib.

APA-nın xəbərinə görə, Ermənistanın xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyanın Alman Marşal Fondunun baş mütəxəssisi Conatan Katza müsahibəsində Ermənistanı "stabilitiyin adası" adlandırmaq və ölkəsinin regionda stabilliyə töhfə verdiyini deyib. Göründüyü ki-

mi, qonşu ölkənin ərazilərini üçüncü onillikdir işğal saxlayan, üstəlik, sərhəd boyunca təxribatlarını davam etdirən Ermənistan özü barədə "sabitlik adası" mifini uydurmağa çalışır. Əslində isə bu ölkə özünü təcrid edən bayquş yuvası adına haqq edib.

Ermənilərin Azərbaycana qarşı apardığı işğalçı siyasət mədəniyyət sahəsində də özünü göstərir. Modern.az-ın xəbərinə görə, ermənilər işğal altında saxladıkları Şuşa şəhərində yerləşən tarixi Yuxarı Gövhər Ağa məscidinin rekonstruksiyası adı ilə məscidin görünüşünü dəyişir. İrənin "Part Saman Jahan" memarlıq şirkətinin iştirakı və erməni əsilli Rusiya biznesmeni Ruben Vardanyanın "IDEA" fondunun maliyyə yardımı ilə aparılan işlər məscidin xarici görünüşünü tamamilə dəyişib.

Xatırladaq ki, Yuxarı Gövhər Ağa məscidi 1883-cü ildə inşa olunub. Məscidin memarı Kərbəlayi Səfi Xan Qarabaği olub. Göründüyü kimi, işğalçı bütün istiqamətlərdə vandal mövqeyini nümayiş etdirməkdədir.

Bir neçə gündür ki, təmas xəttində vəziyyətin gərginləşməsi Azərbaycanın 2016-cı ildə olduğu kimi lokal hərbi əməliyyatlar keçirə biləcəyi ilə bağlı təklif və ehtimallara yol açmaqdadır. Bəs belə bir hücum əməliyyatının reallaşması mümkündürmü?

Politoloq Tofiq Abbasov moderator.az-a Azərbaycanın istənilən an əks-hücumu keçə biləcəyini deyib: "Nəzəri baxımdan belə bir imkan var. Biz istənilən zaman, istənilən gün və anda əks-hücumu keçə bilərik. Azərbaycanın buna siyasi-hüquqi, eləcə də ideoloji və s. baxımdan haqqı var. Beynəlxalq qanunlar da buna imkan verir. Ancaq Azərbaycan hələ ki bu məsələdə təmkinli davranır. Problemin həlli dünyanın mühüm siyasi institutlarının diqqətindədir. Doğrudur, ermənilər bu danışıqlar prosesi-

Paşinyanın "özünüxilas planı"

İşğalçı ölkənin Azərbaycanla sərhəddə gərginliyi artırmasının pərdəarxası; ekspertlər hesab edir ki, bu, Azərbaycan üçün yeni fürsətdir

nə mane olur, müxtəlif bəhanələrlə konkret nəticənin əldə olunmasına imkan verməməyə çalışırlar. Baxın, Ermənistanın ikinci prezidenti Robert Köçeryanın özü etiraf edir ki, Ermənistan bütün parametrlər üzrə köçür. Ümummilli lider Heydər Əliyev də zamanın Azərbaycanın xeyrinə işlədiyini vurğulamışdı. Zamanla bizim üstünlüyümüz artır və Ermənistanla ölkəmiz arasındakı fərq böyüyür. Məhz bu fərq Ermənistanı hədələyir.

Biz istənilən zaman hücumu keçə bilərik. Lakin görünən odur ki, Azərbaycanın hərbi-siyasi rəhbərliyi bu məsələdə tələskənliyə yol vermək istəmir. Azərbaycan istəmir ki, sonra onu süni şəkildə tələskənlikdə ittiham etsinlər. Fəqət qeyd etdiyim kimi, biz hər an hücumu keçə bilərik və bu hücumun anını ölkənin siyasi-hərbi yetkililəri müəyyənləşdirəcək. Bu hücumun Ermənistanın ağır məğlubiyəti ilə yekunlaşacağı şübhəsizdir.

Bu arada məlum olub ki, ABŞ hökuməti Azərbaycanın işğal altındakı torpaqlarında qondarma separatçı-terrorçu rejimə verilən maliyyə yardımını azaltmağı planlaşdırır.

Ermənistan və qondarma rejim saytlarının həyəcanla yaydığı məlumata görə, bu barədə işğalçı ölkənin siyasi analitiki Suren Sərkisyan facebook səhifəsində bildirib. O əlavə edib ki, bəhs edilən yardım Qarabağda ərazilərin minalardan təmizlənməsi üçün verilir. "Bu, "USAİD" tərəfindən maliyyə-

ləşdirilən bir proqramdır və onun ləğvi özündə ciddi siyasi mesaj daşıyır. ABŞ-da yaşayan dostlarımızı "Hay Dat" ofisi tərəfindən təşkil olunan kampaniyaya qoşulmağa çağırıram. Bir daha təkrar ediram, bu, ciddi siyasi nəticələrə səbəb ola bilər. Bu, siyasi və hüquqi presedent olacaq ki, gözlənilən nəticələrini hamımız bilirik" - deyər S.Sərkisyan ermənilər üçün həyəcan təbii çalıb.

Ermənilər çox ağır duruma düşdüklerini anlaşırlar. Xüsusilə də ABŞ-ın Azərbaycana 101 milyon dollar yardım göstərməyə qərar verməsi işğalçıları rəncidə edib. Hesab olunur ki, cəbhədəki gərginliyi tətikləyən həm də bu məsələdir. Ermənistan 1992-ci ildəki kimi, ABŞ Konqresinin Azərbaycana yardımını qadağan edən düzəlişi qəbul etməsinə çalışır. Sözsüz ki, burada ABŞ Konqresindəki erməni lobbisinin gücünə arxayındırlar.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a dedi ki, bu məsələ ilə bağlı düşüncə: "Keçmişdə də gərginlik olduğu halda belə, Ermənistan çox çalışıb, amma nəinki KTMT-ni, hətta Rusiyanı da proseslərə qoşa bilməyib. Rusiya uzaqbaşı müharibənin başlamasını öngəlləyə bilər, amma sərhəd toqquşmalarının qarşısını ala bilməz". **Analitik gərginliyin tətiklənməsinin Azərbaycan üçün əlverişli imkan yaratdığı qənaətinə:** "Açıqı, elə biz gərginliyin artmasında maraqlı olmalıyıq ki, düşmən təzyiqi hiss etsin.

Özü də təkə Dağlıq Qarabağ istiqamətində deyil, elə Tovuz, Qazax, Naxçıvan istiqamətində də gərginlik hökm sürməlidir ki, Ermənistan hakimiyyəti vəziyyəti anlasın. Yeni bir dəfəlik dərk etsin ki, sülh, Azərbaycanla anlaşma olmayana kimi, bu gərginlikdən yaxa qurtara bilməyəcək".

Deputat Qüdrət Həsənov deyir ki, düşməne sarsıdıcı zərbə vurmaq üçün zəmin yaranıb: "Biz erməni xalqını döyüşdə məğlub etməsək, "Böyük Ermənistan" xəstəliyinə yoluxdurulan bu xalq heç vaxt imkan verməz ki, hansısa hökumət başçısı Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ üzərində suverenliyini tanıyan sənədə imza atsın. Heç bunu vasitəçilər də istəmir. Ona görə də biz mütləq hərbi yolla ən azından Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonlarımızı azad etməliyik ki, erməni xalqı reallıqla barışsın və Azərbaycanla sülh sazişi imzalasın. Qalan hallarda danışıqlar, sadəcə, problemin həllini zamanın ixtiyarına buraxmaq və daha əlverişli beynəlxalq şərait gözləmək məqsədi daşıyaçaq". **Deputat teleqraf.com-a deyib ki, əlverişli beynəlxalq şərait biz özümüz yaratmalıyıq:** "Biz Qarabağın məskunlaşdırılmasına imkan verməməli, problemin həlli üçün Rusiya ilə hansısa formada anlaşmalıyıq. Rusiyanın Ermənistanı dəstəyi olmasa, Azərbaycan bu problemi qısa müddətdə həll edə bilər. Bu

baxımdan danışıqlardan heç nə gözləməyə dəyməz. Dövlət olaraq müharibə edə bilmirik, Mübariz İbrahimov kimi qəhrəmanlarımız şəxsi şücaət göstərməli, düşməni qan uddurmalıdırlar. Belə qəhrəmanlarımız daha yoxdursa, onda ah-nalə edib hökuməti, xalqımızı qınamamaq, onları yetişdirənə qədər danışıq aparmalıyıq".

Bu arada Ermənistan daxilində baş verənlər də diqqət çəkir. Ermənistan paytaxtında basdırılmış aprel müharibəsi iştirakçılarının məzarları təhqir olunub. Bundan əvvəl analoq hadisələr Nubaraşen və Çarentsavan qəbiristanlığında da baş verib.

Ermənistan parlamentinin Araşdırma Komissiyası isə bu ilin sentyabrından 2016-cı ilin aprel döyüşlərinin nəticələrini araşdırmağa başlayacaq. Məsələni araşdırmaq üçün komissiya üzvlərinin təcrübə və bilikləri yetərincə deyil. Ona görə də araşdırmalara peşəkar hərbiçilər cəlb olunacaqlar. Göründüyü kimi, Ermənistanın hazırda hər an partlayışla bitə bilər. Köçeryan da Paşinyanı xəbərdar edib. Çox güman ki, işğalçı ölkənin hakimiyyəti diqqəti özündən yayındırmaq üçün sərhəddə tətbiyə basmağı sifariş edib. Amma variant Paşinyan komandasını xilas etmək əvəzinə, bütövlükdə Ermənistanı məhvə apara bilər. Azərbaycan dəfələrlə bəyan edib ki, budəfəki savaşı dəhşətli və fəlakətli olacaq...

Türkiyə siyasətinin "asiləri" - Ərdoğan onları bağışlayacaqmı?

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Türkiyənin sabiq baş naziri Əhməd Davudoğlu növbəti dəfə hələlik formal da olsa, üzvü olduğu hakimiyyəti tənqid edib. "Financial Times" qəzetinə müsahibə verən sabiq baş nazir deyib ki, AKP bir zamanlar ədalət, azadlıq, düşüncə və ifadə azadlığına dəyər verib, lakin indi son 3 ildə bu dəyərlər gözdən düşüb. Eyni zamanda prezident üsul-idarəsini tənqid edən Davudoğlu hazırkı prezident Ərdoğanın əlində toplanan gücün Türkiyənin "təməl strukturlarına zərər verdiyini" və ölkədəki siyasi qurumları zəiflətmək olduğunu bildirib.

Hələ də AKP üzvü olaraq qaldığını xatırladan keçmiş baş nazir partiyada islahatların həyata keçirilməsi üçün üzərində öhdəlik hiss etdiyini, ancaq bu mövzuda çox da ümidli olmadığını əlavə edib. Keçmiş baş nazir yeni partiya quracağı xəbərləri ilə bağlı danışdı, ancaq təqvim verməyib.

2016-cı ildə ehtimallara görə, AKP daxilindəki fikir ayrılıqları və prezident Ərdoğanla aralarında yaranmış etimadsızlıqdan sonra istefaya göndərilən Əhməd Davudoğlu 2007-ci ildən AKP-nin xarici siyasət strateji olub. AKP-nin yarandığı ilk günlərdən Ərdoğanın xarici siyasət üzrə məsləhətçisi olan Davudoğlu daha sonra Ankaraya dəvət olunub, müşavir və ardınca xarici işlər naziri təyin olunub. 2014-cü ildə isə Ərdoğanın prezident seçilməsindən sonra baş nazir təyin olunub. Lakin 2016-cı ildə isə parlament seçkilərindən 6 ay sonra Davudoğlu vəzifədən uzaqlaşdırılıb və yenidən İstanbula geri dönüb. Bu dövrdən sonra Əhməd Davudoğlu mediada az-az görünüb, bir neçə dəfə müsahibə verib. Lakin bu ilin aprelində Davudoğlu hakim partiyaya sət şəkildə tənqid edib.

Geniş bir yazılı açıqlama ilə çıxış edən sabiq baş nazir AKP-də gedən siyasi dəyişiklikləri və partiyanın millətçilərlə ittifaqa girməsini qınayıb, eləcə də partiya daxilində avtoritarizmin güclənməsindən şikayətlənib. Prezident Ərdoğanı ictimai çağırış edən Davudoğlu partiyanın iqtisadi siyasətini, media məhdudiyyətlərini tənqid edib və deyib ki, bu qurum ölkədə güc və institutların parçalanmasına gətirib çıxarıb.

Məlum olduğu kimi, Davudoğlunun adı keçmiş prezident Abdulla Gül və baş nazirin sabiq müavini Əli Babacanla birlikdə hallanır. Türkiyə mətbuatının yazdığına görə, ötən ay AKP-dən istefa verən Babacan bu ilin payızında yeni partiya yaradacaq. A.Gül isə Babacana dəstək verəcək. Davudoğlunun isə adı bu iki nəfərlə hallansa da, medianın yazdığına görə, sabiq baş nazir müstəqil hərəkət edir və onun yaxın illərdə yeni partiya qurması gözlənilsə də, Babacanla birləşməyəcəyi, amma partiya ittifaqı qura biləcəyi ehtimal olunur.

Bir sözlə, hazırda bu 3 nəfər AKP-nin "asiləri" hesab olunur. Yeri gəlmişkən, daha bir neçə məşhur AKP üzvünün də partiyadan ayrılması gözlənilsə də, prezident Ərdoğan bu şəxslərlə görüşüb və iddialara əsasən, onların bir qismini AKP-də qalmağa razı salıb. Onlardan biri də Bülənt Arıncdır. Ərdoğan Arıncı yeni qurulan Məsləhət Şurasının üzvü təyin edib.

Ancaq indi bütün nəzərlər Ərdoğanın üzərindədir. Çünki aydın məsələdir ki, həm Davudoğlunun AKP-yə yönəlmiş tənqidləri, həm də Babacanın istefa ərəzəsi və partiya yaratmaqla bağlı fəaliyyəti AKP-yə zərbə olacaq. Üstəlik, mətbuatın yazdığına görə, Babacanın yeni partiyasına AKP-dən bir sıra nüfuzlu şəxslər, o cümlədən deputatlar gedə bilər. Bu isə hakim partiya üçün ağır zərbə olacaq. Belə vəziyyətdə Ərdoğanın səssiz qalması, müqavimət göstərməməsi inandırıcı deyil.

Türkiyənin tanınmış köşə yazarı, AKP kulislərinə yaxın hesab olunan Əbdülqadir Selvi prezident Ərdoğanın Davudoğlu və Babacana qarşı "qılıncını sıyırdığını" yazıb. Ərdoğan partiya toplantılarının birində "bu cür xəyanət içərisində olanların əvəzini ağır şəkildə ödəyəcəklərini" deyib. O da ehtimal olunur ki, AKP rəhbərliyi məhz Qurban bayramından sonra "asilərə" qarşı hərəkətə keçəcək. Ehtimal olunur ki, hakimiyyət bu şəxslərin ictimai nüfuzunun zədələnməsi, əsasən də öz doğulduqları bölgədə etirazlarla qarşılanması, eləcə də keçmişdə olan ittihamların yenidən gündəmə gəlməsi mümkündür. Xatırladaq ki, Babacanın AKP rəhbərliyinə müraciətindən dərhal sonra keçmiş işçisi tərəfindən prokurorluğa şikayət olunmuşdu.

Türkiyəni 17 ildir idarə edən AKP liderinin hakim partiyayı faktiki olaraq bölməyə hazırlaşan "asi" qrupa qarşı səssiz qalmayacağı məlum idi. Belə görünür ki, prezident məhz Qurban bayramını seçib. Çünki bayramdan sonra sentyabr az qalır, sentyabrda isə Babacan yeni partiyasını elan edə bilər...

ABŞ hökuməti İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərifə sanksiyalar siyahısına daxil edib. Cavad Zərifin sanksiyalar siyahısına salınacağı bir neçə ay əvvəldən məlum idi. ABŞ administrasiyasının yüksək çinli nümayəndələrindən biri jurnalistlər üçün brifinqdə deyib ki, Cavad Zərifin diplomatik imici saxtadır: "Zərif İran rejiminin beynəlxalq ictimaiyyət qarşısındakı simasıdır və o, Tehranın nüvə proqramına dəstək, ballistik raket yaradılması və terror şəbəkələri üçün təbliğat və dezinformasiya aparılmasında öndə gedir".

Ağ Evin Cavad Zərifə sanksiyasının arxasındakı nüans

Tramp İran hökuməti ilə nədən danışmaq istəməyib, təmsilçisini "mühafizəkar" qanadla görüşdürür?

Ağ Ev rəsmisi onu da əlavə edib ki, ABŞ İranın XİN rəhbərini fəal dialoq aparılmasında tərəfdaş hesab etmir və danışıqların daha yüksək vəzifəli şəxslə aparılmasını istəyir.

Eyni zamanda ABŞ-in maliyyə naziri Steven Mnüçin yaydığı yazılı açıqlamada qeyd edib ki, Cavad Zərif İranın dini liderinin planlarını həyata keçirir və rejimin dünyadakı əsas sözcüsüdür:

"ABŞ İran rejiminə son günlərdəki davranışlarının tamamilən qəbul edilməz olduğu mesajını göndərir".

Cavad Zərif ABŞ administrasiyasının ona qarşı sanksiya tətbiq etməsinə cavab verib. Twitter statusunda Zərif ona qarşı sanksiyaların əsas səbəbinin ABŞ hökumətinin onu özünə təhlükə olaraq görməsi olduğunu yazıb: "Sanksiyaya məruz qalmamın başlıca səbəbi mənim İranın dünyada əsas nümayəndəsi olmağımdır. Bu həqiqətən belə ağırdır? Bu nə mənə, nə də ailəmə təsir etmir".

C.Zərif qeyd edib ki, İran hüduqlarından kənarda onun və ya ailəsinin adına olan hər hansı əmlak və ya vəsait yoxdur.

İran prezidenti Həsən Ruhani isə ABŞ hökumətinin Zərifə sanksiya siyahısına daxil etməsini tənqid edərək ABŞ-in özünü "uşaq kimi" apardığını qeyd edib. İran prezidenti qeyd edib ki, bu qərar Vaşinqtonun rəsonal düşünmə gücünü itirdiyini göstərir.

Qeyd edək ki, İran XİN rəhbəri 1980-ci illərdə ABŞ-da universitet təhsili alıb, siyasi dairələrlə əlaqələri var. 2018-ci ilin mayında ABŞ prezidenti İranla nüvə

yayaraq ABŞ administrasiyasının Cavad Zərifə qarşı sanksiya tətbiq etməsini yanlış qərar adlandırıb.

Sitat: "Administrasiyanın bu gün İranın xarici işlər naziri Cavad Zərifə qarşı sanksiya tətbiq etməsi səhv qərardır. Mən Zəriflə 15 il

güman ki, sanksiyalar Zərifin fəaliyyətinə ciddi təsir etməyəcək.

Xatırladaq ki, Səudiyyə Ərəbistanı mediası ötən həftə ABŞ respublikaçı senatoru Rand Paulun Müdafiə Nazirliyi və Dövlət Departamentinin iki əməkdaşı ilə birlikdə Tehrana səfər etdiyini yazıb. Ərəb mediasının iddiasına görə, Tehrana gələn Paul burada ali dini liderin ofisində və Sepah qərargahında yüksək rütbəli

rəsmilərlə görüşlər keçirib.

Bundan sonra ABŞ-a qayıdan Paul burada prezident Tramp tərəfindən qəbul olunub. İddialara görə, amerikalı senator İranda yalnız nüvə proqramı deyil, həmçinin ballistik raket proqramı və həmçinin İranın Yaxın Şərqdəki silahlı qruplara dəstəyi mövzularını da müzakirə edib.

Trampın Cavad Zəriflə bağlı qərarı iki məqama işarə sayıla bilər. Birincisi, Rand Paulun səfəri uğursuz olub və amerikalılar iranlılarla danışıqlara artıq ehtiyac görmürlər. İkincisi idə ABŞ administrasiyası rəsmisinin dediyi kimi, Zərif həlledici fiqur deyil, amerikalılar artıq istəyəndə dövlətin birbaşa qərarverici orqanları ilə təmas qura bilər.

Eyni zamanda qərribə də olsa, Paulun məhz Tehrandə dini liderin ofisi və generalarla danışıqlar aparması, Tehran yaxınlığında hərbi aerodroma gəlməsi göstərir ki, Tramp administrasiyası İranda prezident və hökuməti idarə edən "islahatçı" qanadla deyil, daha sərt xətt tərəfdarı olan, dini lider və Sepah kimi "mühafizəkar" qanadla danışıqlar aparır.

Halbuki Obama hökuməti "islahat" qanadı ilə danışıqlar aparırdı. Yeri gəlmişkən, amerikalı demokrat senatorun açıqlaması da bu mənada diqqət çəkir. Belə anlaşılır ki, Tramp administrasiyası İranın "islahatçı" hökuməti ilə deyil, Yaxın Şərqdə hərbi-siyasi kursu aparan, nüvə və ballistik raket proqramını idarə edən Sepah generaları və dini liderin ofisi ilə danışıqlara üstünlük verir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

anlaşmasından çıxanda Cavad Zərif Nyu-Yorkda ABŞ-in nüfuzlu düşüncə mərkəzi Xarici Əlaqələr Şurasında çıxış etmişdi. Bir neçə gün əvvəl də Nyu-Yorkda olan İran XİN rəhbəri burada çıxışlar etmiş, eləcə də ABŞ telekanalına müsahibə vermişdi. Həmin vaxt ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo şikayətlənmişdi ki, Cavad Zərif rahat şəkildə ABŞ-a səfər etməsinin başlıca səbəbi mənim İranın dünyada əsas nümayəndəsi olmağımdır. Bu həqiqətən belə ağırdır? Bu nə mənə, nə də ailəmə təsir etmir".

Cavad Zərifə qarşı sanksiya qərarına ABŞ-dan da etiraz gəlib. APA-nın məlumatına görə, ABŞ Senatının hüquq komitəsinin baş demokrati Dayenn Faynstayn yazılı açıqlama

Bir neçə gün öncə xəbər verildi ki, "Lester Siti"nin prezidenti Viçay Şrivaddanaprabhanın helikopteri "Vest Hem"lə oyundan sonra stadiondan havaya qalxan zaman arenanın yanındakı maşın dayanacağına çırpılıb. Hadisə nəticəsində klubun prezidenti ilə yanaşı, daha 4 nəfər dünyasını dəyişmişdi.

Şrivaddanaprabha ailəli olsa da, bu gün onunla bağlı İngiltərə mətbuatında yeni xəbər çıxıb. Belə ki, 60 yaşlı tailandlı iş adamının helikopterində vəfat edən şəxslərdən biri Nursara Suknamai onun sevgilisi olub. Onların gizli eşq həyatı yaşadığı ortaya çıxıb. Suknamai həm də prezidentin köməkçisi kimi də fəaliyyət göstərmişdir.

"Yeni Müsavat" bu məqamı əsas tutaraq, dünya tarixində məşhur sevgi qalmaqlarının siyahısını hazırlayıb. Kim ürayinə məğlub olduğu üçün karyerasını, gələcək həyatını riskə atıb? Siyahı xeyli zəngindir....

Bill Klinton xəyanətin simvolu olub

Ağ Evi silkələyən bir başqa yasaq sevgi qalmaqlı da prezident Bill Klintonun dövründə yaşanmış. Söhbət prezidentin Monika Levinski adlı "stajyor"la yaşadığı yasaq eşq qalmaqlarından gedir. Arkanzas ştatının qubernatoru olduğu zaman da bir çox gənc qızla münasibət yaşaması ilə bağlı dedi-qodular yaranan Klinton prezident olandan sonra yaşadığı bu eşq dillərə dastan oldu. 1998-ci ildə ABŞ Konqresi Klintonu impiçment etmək istəyirdi. Amma bu qərar Senat tərəfindən qəbul edilmədi. Aldadılan həyat yoldaşı Hillari Klinton isə erindən boşanmadı və daha sonra ABŞ-ın dövlət katibi oldu.

Zamanında ABŞ prezidenti Barak Obamanın məşhur müğənni Beyons ilə gizli eşq yaşadığı iddiası ortaya atılıb. Həmin vaxt Obama ilə əlaqədar yayılan iddianın Fransa prezidenti Fransua Ollandın gizli eşq xəbərlərini kölgədə qoyacağı gözlənilirdi. Bu bərədə fransız paparazzi müxbiri Paskal Rosta "Vaşinqton Post"un sabahkı nəşrində yayımlanacağını bildirib.

Putinin gizli sevgisi dillərdən düşmür

Rusiya mətbuatında prezident Vladimir Putinlə gimnast Alina Kabayeva arasındakı gizli sevgi ilə bağlı məlumatlar gündəmdən düşmür. Mühəbbətlərinin birində Putinin artıq evlənmək istədiyini deməsi məsələni yenidən gündəmə gətirib. Bezi iddialara görə, Putin tezliklə sevgilisi Kabayeva ilə evlənəcək. Digərləri isə prezidentin özündən 35 yaş kiçik sevgilisi ilə bir müddət bundan əvvəl gizli şəkildə artıq evləndiyini iddia edir. Yayılan söz-söhbətə görə, 2013-cü ildə Putin 31 illik arvadından məhz Kabayevaya görə boşanıb. Hətta onların sevgi macerasından iki uşaqları da olduğu bildirilir.

Prezidentin nazir sevgilisi - qalmaqların ən böyüyü

Rumıniya prezidenti Tra-

Dünya tarixinin ən səs-küylü yasaq sevgi macərələri - ilgincliyə siyahı

Onların bir çoxu sevgilərinə görə karyeralarını itiriblər...

Bill Klinton

Jak Şirak

Con Kennedi

Dəniz Baykal

yan Besesku bu seçimində fərqlənir. Prezident Trayan Beseskunun turizm naziri Elena Udrea ilə gizli eşq yaşadığı iddia edilir. Elenanın sürətlə, həm də asanlıqla nazir vəzifəsinə qədər yüksəlməsinin arxasında da bu sevginin ciddi təsirinin olduğu söylenilir.

Vaxtilə dünya mətbuatının gündəmini özünə yaxın olan gənc qadınları siyasətə gətirən İtaliyanın keçmiş baş naziri Silvio Berlusconi zəbt edərmiş. Hətta belə demək mümkünsə, şorqözlüyü səbəbindən Berlusconi həyat yoldaşı da tərk edib. İndi isə siyasətdə bir başqa eşq skandalı Rumıniyada partlayıb. Bu ölkənin rəhbərinin könlünü gözəl bir nazir fəth edibmiş. Təsədüfi deyil ki, Rumıniya prezidentini Avropanın yeni eşqbazı adlandırırlar.

Evli və iki qız atası olan Rumıniya prezidentinin ölkənin son illərdəki ən gözəgəlimli siyasətçisi, 41 yaşındakı Udrea ilə eşq yaşadığı dedi-qoduları uzun zamandır söylenirdi. Keçmiş bir vəkil olan və 2004-cü ildə yerli seçkilərdə siyasətə atılan Udrea siyasət pillələrini sürətlə qalxaraq əvvəlcə dövlət başçısının məsləhətçisi, millət vəkili və son olaraq da nazir olub. Rumıniya mətbuatının yazdığına görə, bu sürətli yüksəlişin arxasında Beseskunun dəstəyi olub.

Dekolte paltarları, mətbuatın qarşısındakı rahat rəftarları və jurnallara verdiyi pozalarla tanınan Udrea Rumıniya prezidentinin Avropa Parlamentindəki müstəqil millət vəkili olan qızının da yaxın rəfiqələrindən biridir. Elana Besesku "Atanın eşq dedi-qodusu haqqında nələr düşünürsünüz" sualına "Atamın çox yaxın dostu və iş yoldaşdır. Aralarındakı əlaqə tamamilə professionaldır", - deyər cavab verib.

Elana Udrea təkə prezidentlə eşq macerasına görə deyil, şəxsi keyfiyyətləri ilə də

tez-tez qalmaqlı hadisələrin episentridə olub. Onu daha nələrdə günahlandırmayıblar - pal-paltarı kifayət qədər bahalıdır, böyük çantalar gəzdirməyi xoşlayır və s. "Tabu" jurnalında Elena güclü, cəlbədicə qadınlar - Kleopatra, Jaklin Kennedi, Marqaret Tetçer və Madonna ilə müqayisə olunub.

Yelisey sarayı xəyanəti bağışlamır

Yelisey sarayında ilk bu qəbildən olan qalmaqlı 19-cu əsrin sonunda baş verib. Prezident Feliks For (1895-ci ildən 1899-cu ilə qədər) sevgilisi Marqerit Stenelin qucağında dünyasını dəyişib. Şayiələrə görə, afrodoziak "perezidozirovkasi" prezidentin axırına çıxıbmiş. Amma bu günə qədər bir nəfər də olsun özündən deyən tarixçi ən məşhur fransız prezident Şarl de Qollun sevgilisini aşkar etməyib. Amma Fransada 1974-cü ildən 1981-ci ilə qədər prezident olmuş Valeri Jistar d'Esten tez-tez tanınmış fransız aktrisalrının əhatəsində olub. 5-ci respublikanın üçüncü prezidenti heç zaman erotik film "Emmanuel" in baş rol ifaçısı Silviya Kristelle olan sevgi hekayəsini gizlətməyə lüzum görməyib. Amma bu, onun yeganə sevgilisi olmayıb. Aktrisa Marlen Jobert bizim tamaşaçılara bəlli deyil. Baxmayaraq ki, məşhur filmlərdə çəkilib və bir dəfə prezidentin limuzininin sükanı arxasında olub. Prezident onunla yanaşı oturub və bu, fotoların yaddaşında öz əksini tapıb.

"Mən respublikanın prezidenti olarkən 17 milyon fransız qadına vurulmuşam", - Jiskar Desten müsahibələrinin birində deyib. "Mən onları kütlə arasında görəndə onlar bunu hiss etdilər, sonra mənim lehime səs verdilər". Yataq və siyasət Fransada bir-biri ilə o qədər sıx bağlıdır ki, artıq 4 prezident dal-

badal dövlət başçısı postuna nail olan kimi şəxsi həyatlarında bir-birlərinə qalib gəlmək uğrunda mübarizəyə qoşulublar.

Jiskar Estenin çıx ehtiraslı sevgilisi Silviya Kristel olub, o, daha çox "Emmanuel" erotik filminin qəhrəmanı kimi tanınıb. Onların sevgi romanı Jiskar Esten Yelisey sarayının sahibi olmazdan əvvəl başlayıb. Amma nə seçkidəki qələbə, nə də qanuni arvadının dünyaya gətirdiyi dördüncü uşaq onların münasibətini dəyişib. Prezidentin Emmanuelle romanından hamı xəbərdar olub. Silviya tez-tez rəsmi qəbulların sahibi rolunda çıxış edib və özünün havadanı xarici səfərlər zamanı müşayiət edib. Amma baxmayaraq ki, nə aktrisa, nə də dövlət başçısı bir-birinə sədaqətli olmasalar da, davam edib.

Fransua Mitteranı isə heç yaddan çıxarmayacaq. 1981-ci ildən 1995-ci ilə qədər Fransa prezidenti olmuş bu şəxs nəinki aktrisalrılar, heç nazir portfeli-dəki şəxsləri də boş buraxmazdı. O, eyni zamanda müğənni Dalidanın və aktrisa Anna Jirardonun sevgilisi olmaqla yanaşı, rəsmi ər statusunda da olub. Kənarında ailəsi və uşaqları olub. İncəsənət eksperti və iri muzey işçisi Ann Penjo onunla uzun illər yaşayıb və qızı Mazarini dünyaya gətirib.

Mitterandan sonra prezidentlik vəzifəsinə icra edən Jak Şirakin hekayələri də balaca deyil. 1995-ci ildən 2007-ci ilə qədər prezident olmuş bu şəxs sələflərindən geri qalmayıb. Heç vaxt sevgi hekayələrini "əlinə və üzünə" bulandırmayıb. Əksinə, dildən-dilə doluşan sevgi macərələrinə görə xeyli hörmət və lətifə də qazanıb. Ən məşhur lətifələrdən biri isə odur ki, onun qadınlarla keçirdiyi vaxt hər zaman bol olub. Ən pis halda üç dəqiqəni keç-

məyib. Onunla dünya kinosunun ulduzu Kladia Kardinal da xeyli şöhrət qazanıb.

Jak Şirak da şorqöz fransız siyasətçilərdən sayılırdı. Yelisey tərəfindən dəlillər yox edilməyə çalışılsa da, jurnalistlər onun gizli sevgi hekayələrinin izini hər zaman tapıblar. 1995-ci ildə vəzifəyə gələn Şirakin adı öz ölkəsində "odlu dovşan"a, "duş daxil olmaqla üç dəqiqə" söhbətləri ilə xatırlanıb və karikaturalara da mövzu olmuşdu. Onun jurnalistlərlə, fotoqraflarla və hətta Kladia Kardinal kimi məşhur aktrisalrılarla belə yasaq sevgi yaşadığı iddia edilirdi. Onun bu imici və həyatındakı qarışıqlıq karyerasına da təsir etdi, arvadı ilə ayrılma həddinə çatdı.

Fransua Olland sevgilisinin birini atıb, digərini tapıb

2014-cü ildə xəbər yayıldı ki, Fransa prezidenti Fransua Ollandın 2006-cı ildən bu yana birlikdə yaşadığı sevgilisi Valeri Treveylərdən ayrıldıktan sonra aktrisa Culie Qeyt ilə münasibətlərə başlayıb. "Klozer" jurnalı Fransa prezidenti Ollandla aktrisa Culie Qeytin son altı aydır gizli eşq yaşadığını yazıb. Jurnalda bildirilir ki, Olland ilə 41 yaşlı aktrisa Parisdə prezident sarayı yaxınlığındakı bir mənzilin dördüncü mərtəbəsində, aktrisanın rəfiqələrinə aid bir evdə gizlicə gö-

***

Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Elan
"STİL Tikinti" Mənzil Tikinti Kooperativini İzzətli Ruslan Teymur oğlu arasında 9 sentyabr 2016-cı ildə imzalanmış A 78 nömrəli müqavilə sənədi və Azərbaycan Beynəlxalq Bank ASC ilə imzalanmış müqavilə sənədləri itdiyi üçün etibarsız hesab olunur.

***
Salmanov Talib Behbud oğluna Müdafi Nazirliyi tərəfindən verilmiş veteran kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***
Ağdaş rayon Yuxarı Ağcayazı kənd sakini Hüseynov Ağabala Muxtar oğluna məxsus JN-0015 sayılı dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cümə söhbətləri

Bismilləhir-Rahmənir-Rahim! Allaha həmd olsun ki, bizlərə özümüz, vəziyyətimiz, həlimiz barədə düşünmək tofiqatını nəsiib edib. Allahdan istəyimiz budur ki, Rəbbimiz yaxşı bəndələri üçün nələri nəzərdə tutubsa, bizlərə də onlardan bəhrələnməyi inayət etsin!

Dövrün peyğəmbərinin (ə) təyinatı niyə birilərinə bəs etmədi?

Bugünkü mövzumuz mübarək Qurani-Kərimin "Bəqərə" surəsinin 249-cu ayəsində buyurulan məsələlərlə bağlı olacaq. Əslində bəşər tarixində ən önəmli qarşıdurmalardan olan Talut və Calut qarşıdurması və buradan götürüləcək dərslər barədə danışacağıq. İlk olaraq girişdə Talutun kim olması barədə qeydlər etmək istərdik. Bəni-İsrail qövminin padşahı olan Talut kimdir? O, adı bezi mənbələrdə Şəmun, bəzi mənbələrdə Şəmuil kimi qeyd edilən dövrünün peyğəmbəri (ə) vasitəsilə, Bəni-İsrail qövminin xüsusi xahişi və müraciətlərindən sonra onlar üçün sərkərdə olaraq müəyyənleşən bir şəxsdir.

Sözgedən dönmə Həzrət Musanın (ə) dövründən sonrakı bir mərhələdir və Bəni-İsrail ənənəvi olaraq yanlış və xətalara yol verir. Onlar Calutun zülmü altındadır və yaşadıqları çətin durumdan çıxmaq üçün dövrün peyğəmbərinə (ə) müraciət edirlər. Onlar istəyirlər ki, bir sərkərdələri, padşahları olsun və Calutla döyüşə getsinlər və bu zalıma qalib gəlsinlər. Bundan sonra dövrün peyğəmbərinin (ə) vasitəsilə Talut onların başçılığına təyin edilir.

Bu mərhələni də Bəni-İsrail heç də rahatlıqla qəbul etmir və qəbul etməməsinə onunla izah edirlər ki, onların içində bir rəhbərliyə daha layiq olanlar var və Talutun onlara başçılıq etmək üçün heç bir imtiyazı yoxdur. Ənənəvi olaraq burada bürdərələr və yanlışlar davam edir. Bu mərhələdən sonra xüsusi olaraq Taluta bir aramlıq və səkinə gətirən sənədlər verilir ki, bu, Bəni-İsrail üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən bir tarixi-mənəvi artefakt statusunda olan bir əşya idi. Və Talutda bu sandığın, ya-

İnsan öz həyatına marafonçu kimi yanaşmalıdır

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İcraşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

kərdə olan Talut, Bəni-İsrailin müəyyənleşdirmək üçün, onların hazırlığını, ruhi, psixoloji hazırlıqlarının nə səviyyədə olmasını müəyyən etmək üçün bəlli bir imtahanın olmasını onlara çatdırır. Bəlli olur ki, burada imtahan zamanı insanlar üç qrupa bölünür. Birinci qrup deyilən sudan içənlərdir ki, Talut həmin kəslərin ondan olmayacağını bəyan edir. Onlar imtahandan çıxırlar və Talutla birgə qalırlar.

İkinci qrup Talutla birgə olanlar, sudan içməyənlərdir. Onlar imtahanlarını verirlər və imtahanlarını verdikləri üçün növbəti, ali bir məqama daxil olurlar. Üçüncü qrupda isə istisna olanlar var ki, onlar nə içən kimi içir, nə də içməyən kimi içmirlər, sudan, sadəcə, bir ovuc götürürlər.

Ayədən başa düşülür ki, çoxluq sudan içir və Bəni-İsraildən olan böyük sayda insandan çox hissəsi bu imtahandan çıxma bilmir və beləliklə, onlar bu nurani ordunu tərk etmiş olurlar. Qalanlar arasında da əlini bir ovuc suya salanlar olur.

Yalnız bu keyfiyyətə malik olanlar sabitqədəmlik göstərir

Ayədə növbəti bir hissəni Rəbbimiz bizə çatdırır. Talut və ona iman gətirənlər çayı keçdikdən sonra bir qrup bəyan edir ki, Calut və onun ordusu ilə vuruşmaq təqətləri və halları yoxdur.

İmtahanın artıq növbəti bir hissəsidir. Bir imtahandır ki, özləri Calutun zülmündən qurtulmaq istəyən insanların böyük bir qismi, hətta birinci mərhələdən keçə bilsələr belə, bu mərhələdə ləyaqət və tutumları olmur ki, davam etsinlər.

Əslində bu mərhələdə də böyük bir hissə Talutun nurani zümresini tərk etmiş olur. Onlar bildirmiş olurlar ki, bu gün Calutla üz-üzə gəlməyi təqətləri və halları yoxdur.

Sona qədər tam mənə ilə Talutun itaətində olan, sabitqədəmlik göstərənler isə o

kəslərdir ki, birinci imtahan zamanı hətta bir ovuc olsa da, əllərini suya salırlar. Onların ləyaqət və tutumları var və onlar Allahla görüşə ümidlidirlər. Onlar bu imtahandan da başıuca çıxmış olurlar.

Allahdan istəyimiz budur ki, bizlərə bu ayədə olan incəlikləri anlamağı, dərk etməyi nəsiib etsin!

Talut 313 nəfərlə Caluta qalib gəlir

Ayə bəşər tarixində önəmli bir hadisəyə işarədir. Zülm altında bir qövüm bu vəziyyətdən çıxmaq üçün özlərinin istəkləri ilə zamanın peyğəmbərindən (ə) bir başçı, sərkərdə istəyir. Sonradan onun qəbul edilməsində problemləri olur, sonradan onlar üçün xüsusi hüccətlər gəlir, növbəti imtahan za-

verməyə hazır olanlar olur. O kəslərdir ki, Qiyamətə kamil imanları var, imanları çox yuxarı dərəcədədir. Onlar Allahla görüşə ümidlidirlər. Onlar qələbənin Allahın əlində olduğunu bilirirlər.

Onların bəyan etdiyi mövzu çox mühümdür. Onlar: "Az olmayıb ki, kiçik qruplar Allahın izni ilə böyük ordulara qələbə qalib" bəyanını etmiş olurlar. Onlar imtahanları gözəl şəkildə verə-verə, bir mərhələyə gəlib çatırlar ki, bir ovuc da olsun əllərini suya salırlar, bir an belə, bürdərirlər. Onlar Allahla görüşə ümidlidirlər və bu hal ilə az dəstələrin tarixdə nə qədər böyük ordulara qalib gəlməsini bəyan edirlər və sonra da əməli halda bu imtahani ən ali şəkildə vermiş olurlar.

mənə üz-üzə gəlməmişdən öncə sınaqdan keçirilmə, məşq edilmə çox önəmlidir. Ayədən bu mesajı almış oluruq ki, düşmənlə üz-üzə gəlməzdən öncə bir məşq və sınaq çox önəmlidir.

Prosesə mane olan, döyüş ruhiyyəsinə, mənəvi ruhiyyəyə mane olan kəslər mütləq öncədən kənarlaşdırılmalıdır. Bunun üçün onlar müəyyən sınaqdan keçirilməli və nəticəsi əsasında onlar uzaqlaşdırılmalıdır. Ayəyə nəzər salanda görürük ki, imtahandan çox az insan başıuca çıxma bilir. Bu özü ayıldıcı məsələdir. Biz diqqətli olmalıyıq ki, heç bir durum və vəziyyətlərimizdə bizdə arxayınlıq yaranmasın. Bilməliyik ki, həyat imtahanlarından çıxmaq asan məsələ deyil. Çox az insanlar imta-

Yalnız bir imtahandan başıuca çıxmaq kifayət etmir

Ayədən çıxan təfsiri nöqtələrdən biri də budur ki, yalnız bir imtahandan başıuca çıxmaq kifayət deyil. İnsanlar var ki, bir imtahanlardan qələbə ilə çıxırlar, amma növbəti sınaq və imtahanlarda bürdərirlər və məğlub olurlar. Ona görə də hamımız diqqətli olmalıyıq ki, hər hansı bir imtahanda uğur qazanmağımız bizdə rahatlıq, arxayınlıq yaratmasın. Həyat imtahanlarla zəngindir və bunun fərqlində olmalıyıq. Qurana bizə çatdırdığı bu hekayədən də ibrət götürülməlidir.

İki qrupun halı bəllidir. Bir qrup sudan içdi və onların Talutdan olmamaları tam aydın oldu. Bir qrup içmədi və onlar Talutla oldular. Bir qrup da bir ovuc həddində əllərini suya salmış oldular, amma onlar iki haldan istisnadırlar.

Müfəssirlərin bu ayənin izahında qeyd etdiyi nöqtələrdən biri də budur ki, əslində bütün imtahanlar və sınaqlar öncəsi meydana olanlarla meydana tamaşa edənlərin ayrılması zərurətdir. Ayədən də görsənir ki, Talut özünün İlahi missiyasına həyata keçirərkən döyüşlərlə tamaşaçıları ayırır. Bəzən tamaşaçıları imtahanları verməyə mane olur.

İmtahan yollarından biri - müvəqqəti çətinlik yaradılmasıdır

İmtahanların yollarından biri - müvəqqəti çətinlik və sınaqların yaradılmasıdır. Talut ümumi döyüş öncəsi vəziyyətin nə olduğunu ayırd etmək üçün, sıralarında olan insanların durumunu müəyyən etmək üçün müvəqqəti və mövsümi bir imtahana dəvət edir. Bu imtahan və sınaq zamanı bəlli olur ki, bir çoxları bu mövsümi sınaqdan çıxma bilmir. Bizim buradan götürə biləcəyimiz ibrətlərdən biri budur ki, həyatımız boyu mövsümi və müvəqqəti imtahan və sınaqlar bərkiməmiş üçün çox önəmlidir. İnsanın yetişməsində müvəqqəti sınaqlar, çətinliklər çox böyük rol oynayır. Bəlli olur ki, düş-

hanlardan çıxma bilir.

Yüksək ruhiyyədə olmaqdan çox, davamlı bu halda qalmaq önəmlidir

Yüksək ruhiyyədə olmaq mühümdür, amma daha mühüm mü yüksək ruhiyyədə qalmaqdır. İnsan impulsiv olaraq bu və ya digər faktorların nəticəsində yüksək bir ruhiyyəyə başlanğıcda malik ola bilər. Amma bu, yetərli deyil. Əvvəldə yüksək ruhiyyəli olmaq, heç də sona qədər bu ruhiyyədə qalınacağından xəbər vermir. Ona görə də həyatımız üçün ayədən bu dərsi götürməliyik. İnsan öz həyatına marafonçu kimi yanaşmalıdır. Sona qədər yüksək ruhiyyəni qorumağı bacarmaq lazımdır. Yalnız bu zaman nəticəyə çatmaq mümkündür.

Ayədən başa düşülür ki, məada, Qiyamətə, Allahın vədəsinə inam insana çox böyük motivasiya verir. Sona qədər Talutun imtahanlardan çıxma bilənlərin, mahiyyət etibarilə Allahla böyük imanları var idi. Onların Allahla görüşəcəklərinə böyük imandırı ki, bütün imtahanlardan onları keçirə bilir.

Ayənin digər bir təfsiri çaları da budur ki, düşmənin çoxluğu müharibənin taleyini həll etmir. Tarixdə o qədər olub ki, keyfiyyət kəmiyyəti üstələyə bilib. Bizim həyatımızda unuduğumuz, qəflət etdiyimiz mövzulardan biri də budur ki, biz bəzən qələbəni Allahdan bilmirik. Ayədən anlaşılır ki, qələbəni Allahdan bilmək zərurəti var. Əlimizdən gələn hər şeyi etməli, qalanlarında isə Allaha təvəkkül etməliyik.

Əgər biz səbir edənlərdən olsaq, Allah bizimlə olar. Əgər Allahın bizimlə olmasını istəyirikse, Allahın bizə xüsusi inayətini olmasını istəyirikse, sınaq və imtahanlar zamanı səbir etməliyik.

Allahım, bizlərə imtahan və sınaqların mahiyyətini anlamağı nəsiib et!

Allahım, imtahan və sınaqlardan bizə başıucalıqla çıxmağı nəsiib et!

Allahım, bizlərə davamlı sabitqədəmlik nəsiib et! Amin!

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmən-Rahim! Allaha həmd olsun ki, bizlərə özümüz, vəziyyətimiz, həlimiz barədə düşünmək tofiqatını nəşib edib. Allahdan istəyimiz budur ki, Rəbbimiz yaxşı bəndələri üçün nələri nəzərdə tutubsa, bizlərə də onlardan bəhrələnməyi inayət etsin!

Dövrün peyğəmbərinin (ə) təyinatı, niyə birilərinə bəs etmədi?

Bugünkü mövzumuz mübarək Qurani-Kərimin "Bəqərə" surəsinin 249-cu ayəsində buyrulmuş məsələlərlə bağlı olacaq. Əslində bəşər tarixində ən önəmli qarşıdurmalardan olan Talut və Calut qarşılıqlı və buradan götürülə biləcək dərslər barədə danışacağıq. İlk olaraq girişdə Talutun kim olması barədə qeydlər etməyə istərdik. Bəni-İsrail qövminün padşahı olan Talut kimdir? O, adı bezi mənbələrdə Şəmun, bəzi mənbələrdə Şəmuil kimi qeyd edilən dövrün peyğəmbəri (ə) vasitəsilə, Bəni-İsrail qövminün xüsusi xahişi və müraciətlərindən sonra onlar üçün sərkərdə olaraq müəyyən edilmiş bir şəxsdir.

Sözgedən dövrün Həzrət Musanın (ə) dövründən sonrakı bir mərhələdir və Bəni-İsrail ənənəvi olaraq yanlış və xətalara yol verir. Onlar Calutun zülmü altındadır və yaşadıkları çətinlikdən çıxmaq üçün dövrün peyğəmbərinə (ə) müraciət edirlər. Onlar istəyirlər ki, bir sərkərdələri, padşahları olsun və Calutla döyüşə getsinlər və bu zalıma qalib gəlsinlər. Bundan sonra dövrün peyğəmbərinin (ə) vasitəsilə Talut onların başçılığına təyin edilir.

Bu mərhələni də Bəni-İsrail heç də rahatlıqla qəbul etmir və qəbul etməməsinə onunla izah edirlər ki, onların içində bu rəhbərliyə daha layiq olanlar var və Talutun onlara başçılıq etmək üçün heç bir imtiyazı yoxdur. Ənənəvi olaraq burada bəşər tarixindəki hadisələrə baxaraq deyirlər: "O qədər az (saylı) dəstə Allahın köməyi ilə çox (saylı) dəstəyə qalib gəlib ki! Allah səbirlilərdir".

İnsan öz həyatına marafonçu kimi yanaşmalıdır

Hacı İqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

üçün, onların hazırlığını, ruhi, psixoloji hazırlıqlarının nə səviyyədə olmasını müəyyən etmək üçün belli bir imtahanın olmasını onlara çatdırır. Belli olur ki, burada imtahan zamanı insanlar üç qrupa bölünür. Birinci qrup deyilən sudan içənlərdir ki, Talut həmin kəslərin ondan olmayacağını bəyan edir. Onlar imtahanadan çıxmırlar və Talutla birgə qalırlar.

xud tabutun olması - onun xüsusi məqamını müəyyən edir. Bəni-İsrail Talutun rəhbərliyini qəbul edir.

"Bəqərə" surəsində imtahanlardan keçmə dərsləri

"Bəqərə" surəsinin 249-cu ayəsində qədərki ayələrdə gələn təfsir və izahlardan belə aydın olur ki, Bəni-İsraildən böyük sayda insan Talutla birgə olur. Burada Talut öz durum və vəziyyətini tam bəlliləşdirmək və nə qədər insanın onunla birgə sona qədər gəlməsini müəyyən etmək üçün qarşılaşacağı imtahanlara çatdırır.

"Bəqərə" surəsinin 249-cu ayəsində Rəbbimiz buyurur: "Beləliklə, Talut qoşunla birgə (öz qərarlarından) ayrılarkən dedi: "Həqiqətən, Allah sizi bir çay ilə imtahan edəcək. Odur ki, kim ondan (doyunca) içsə, məndən deyil və kim ondan içməyə məndəndir, əlinə bir ovuc su götürən istisna olmağa (ki, o da məndəndir)".

Beləliklə, onların az bir hissəsi istisna olmaqla, hamısı ondan içdi. Talut və onunla birgə iman gətirənlər çaydan keçdikdən sonra (onlardan bəziləri) dedilər: "Bizim bu gün Calut və onun qoşunu ilə qarşılaşmağa taqətimiz yoxdur". Allaha qovuşacağına inanmayanlar (axirətə imanları olanlar isə) dedilər: "O qədər az (saylı) dəstə Allahın köməyi ilə çox (saylı) dəstəyə qalib gəlib ki! Allah səbirlilərdir".

Bir vəziyyəti təsəvvür edərkən, dövrün peyğəmbəri (ə) tərəfindən təyin edilən bir sərkərdə olan Talut, Bəni-İsrailin halını müəyyənləşdirmək

lərini suya salmırlar. Onların ləyaqət və tutumları var və onlar Allahla görüşə ümidlidirlər. Onlar bu imtahanadan da başıuca çıxmış olurlar.

Allahdan istəyimiz budur ki, bizlərə bu ayədə olan incəlikləri anlamağı, dərk etməyi nəşib etsin!

Talut 313 nəfərlə Caluta qalib gəlir

Ayə bəşər tarixində önəmli bir hadisəyə işarədir. Zülm altında bir qövüm vəziyyətdən çıxmaq üçün özlərinin istəkləri ilə zamanın peyğəmbərindən (ə) bir başçı, sərkərdə istəyir. Sonradan onun qəbul edilməsində problemləri olur, sonradan onlar üçün xüsusi hüccətlər gəlir, növbəti imtahan zamanı sınaqlardan çıxma bilməyənlər olur, növbəti mərhələdə

kəslərdir ki, Qiyamətə kamil imanları var, imanları çox yaxarı dərəcədədir. Onlar Allahla görüşə ümidlidirlər. Onlar qələbənin Allahın əlində olduğunu bilirlər.

Onların bəyan etdiyi mövzu çox mühümdür. Onlar: "Az olmayıb ki, kiçik qruplar Allahın izni ilə böyük ordulara qələbə çalıb" bəyanını etmiş olurlar. Onlar imtahanları gözəl şəkildə verə-verə, bir mərhələyə gəlib çatırlar ki, bir ovuc da olsun əllərini suya salmırlar, bir an belə, bədrəmlər. Onlar Allahla görüşə ümidlidirlər və bu hal ilə az dəstələrin tarixdə nə qədər böyük ordulara qalib gəlməsini bəyan edirlər və sonra da əməli halda bu imtahanı ən ali şəkildə vermış olurlar.

Yalnız bir imtahanadan başıuca çıxmaq kifayət etmir

Ayədən çıxan təfsiri nöqtələrdən biri də budur ki, yalnız bir imtahanadan başıuca çıxmaq kifayət deyil. İnsanlar var ki, bir imtahanlardan qələbə ilə çıxırlar, amma növbəti sınaq və imtahanlarda bədrəmlər və məğlub olurlar. Ona görə də hamımız diqqətli olmalıyıq ki, hər hansı bir imtahanda uğur qazanmağımız bizdə rahatlıq, arxayınçılıq yaratmasın. Həyat imtahanlarla zəngindir və bunun fərqi olmalıyıq. Qurana bizə çatdırdığı bu hekayədən də ibrət götürülməlidir.

İki qrupun halı bəllidir. Bir qrup sudan içdi və onların Talutdan olmamaları tam aydın oldu. Bir qrup içmədi və onlar Talutla oldular. Bir qrup da bir ovuc həddində əllərini suya salmış oldular, amma onlar iki haldan istisnadırlar.

Müfəssirlərin bu ayənin izahında qeyd etdiyi nöqtələrdən biri də budur ki, əslində bütün imtahanlar və sınaqlar öncəsi meydana gələn ayrılımları meydanı zərurətdir. Ayədən də görsənir ki, Talut özünün İlahi missiyasını həyata keçirərkən döyüşlərlə təmasçıları ayırır. Bəzən təmasçıları imtahanları verməyə mane olur.

İmtahan yollarından biri - müvəqqəti çətinlik yaradılmasıdır

İmtahanların yollarından biri - müvəqqəti çətinlik və sınaqların yaradılmasıdır. Talut ümumi döyüş öncəsi vəziyyətin nə olduğunu ayırd etmək üçün, sıralarında olan insanların durumunu müəyyən etmək üçün müvəqqəti və mövsümi bir imtahana dəvət edir. Bu imtahan və sınaq zamanı bəlliləşir ki, bir çoxları bu mövsümi sınaqdan çıxma bilmir. Bizim buradan götürə biləcəyimiz ibrətlərdən biri budur ki, həyatımız boyu mövsümi və müvəqqəti imtahan və sınaqlar bərkiməmiş üçün çox önəmlidir. İnsanın yetişməsində müvəqqəti sınaqlar, çətinliklər çox böyük rol oynayır. Belli olur ki, düş-

mənə üz-üzə gəlməmişdən önce sınaqdan keçirilmə, məşq edilmə çox önəmlidir. Ayədən bu mesajı almış oluruq ki, düşmənlə üz-üzə gəlməzdən önce bir məşq və sınaq çox önəmlidir.

Prosesə mane olan, döyüş ruhiyyəsinə, mənəvi ruhiyyəyə mane olan kəslər mütləq öncədən kənarlaşdırılmalıdır. Bunun üçün onlar müəyyən sınaqdan keçirilməli və nəticəsi əsasında onlar uzaqlaşdırılmalıdır. Ayəyə nəzər salanda görürük ki, imtahanadan çox az insan başıuca çıxma bilər. Bu özü ayıldıcı məsələdir. Biz diqqətli olmalıyıq ki, heç bir durum və vəziyyətlərimizdə bizdə arxayınçılıq yaranmasın. Bilməliyik ki, həyat imtahanlarından çıxmaq asan məsələ deyil. Çox

az insanlar imtahanlardan çıxma bilər.

Yüksək ruhiyyədə olmaqdan çox, davamlı bu halda qalmaq önəmlidir

Yüksək ruhiyyədə olmaq mühümdür, amma daha mühüm mü yüksək ruhiyyədə qalmaqdır. İnsan impulsiv olaraq və ya digər faktorların nəticəsində yüksək bir ruhiyyəyə başlanğıcda malik ola bilər. Amma bu, yetərli deyil. Əvvəldə yüksək ruhiyyəli olmaq, heç də sona qədər bu ruhiyyədə qalınacağından xəbər verməz. Ona görə də həyatımız üçün ayədən bu dərsi götürməliyik. İnsan öz həyatına marafonçu kimi yanaşmalıdır. Sona qədər yüksək ruhiyyəni qorumağı bacarmaq lazımdır. Yalnız bu zaman nəticəyə çatmaq mümkündür.

Ayədən başa düşülür ki, məada, Qiyamətə, Allahın vədəsinə inam insana çox böyük motivasiya verir. Sona qədər Talutun imtahanlardan çıxma bəllilərinin, mahiyyət etibarilə Allahla böyük imanları var idi. Onların Allahla görüşəcəklərinə böyük imanları ki, bütün imtahanlardan onları keçirə bilər.

Ayənin digər bir təfsiri gələni də budur ki, düşmənin çoxluğu müharibənin taleyini həll etmir. Tarixdə o qədər olub ki, keyfiyyət kəmiyyəti üstələyə bilər. Bizim həyatımızda unuduğumuz, qəflət etdiyimiz mövzulardan biri də budur ki, biz bəzən qələbəni Allahdan bilmirik. Ayədən anlaşılır ki, qələbəni Allahdan bilmək zərurəti var. Əlimizdən gələn hər şeyi etməli, qalanlarında isə Allaha təvəkkül etməliyik.

Əgər biz səbir edənlərdən olsaq, Allah bizimlə olar. Əgər Allahın bizimlə olmasını istəyiriksə, Allahın bizə xüsusi inayətinin olmasını istəyiriksə, sınaq və imtahanlar zamanı səbir etməliyik.

Allahım, bizlərə imtahan və sınaqların mahiyyətini anlamağı nəşib et!

Allahım, imtahan və sınaqlardan bizə başıucalıqla çıxmağı nəşib et!

Allahım, bizlərə davamlı sabitqədəmlilik nəşib et! Amin!

MÜSAVAT

Son səhifə

N 161 (7331) 2 avqust 2019

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər saniyə Yer sakinlərinin təqribən 1 faizi ölümcül içki vəziyyətə olur.
- * Adətən uşaqlar atadan boy, anadan çəkini götürürlər.
- * Himalay Yer kürəsinin 1/10 hissəsini örtür.
- * Günəşin çəkisi hər il 360 000 000 ton azalır.
- * Vaxtilə Mona Lizanın portreti Napoleonun yataq otağında asılı olub.
- * Bryus Linin hərəkətləri o qədər sürətli olub ki, film yaradıcıları onu görmək üçün filmi yavaşlatmalı olurdular.
- * İldə 10 mindən çox quş pəncərəyə çırpıldığı üçün ölür.
- * Səhərlər insanın oyanmasına alma kofeindən daha yaxşı kömək edir.
- * Başı divara vurmaqla saatda 150 kalori itirmək mümkündür.
- * Beyni bədənə nisbətə ən böyük olan heyvan qarışqadır.
- * ABŞ-ın ilk bayrağı çətinədən hazırlanıb.
- * Yer kürəsinin yarıdan çox əhalisi qarı ancaq şəkillərdə görüb.
- * 1983-cü ildən bəri bir dəne də olsun doğum qeydə alınmayan ölkə Vatikandır.
- * ABŞ-ın Rod-Aylend ştatında Providens şəhərində şənbə günləri diş şotkası satmaq qadağandır.
- * Monakonun milli orkestri ordusundan çoxdur.
- * İnsan DNT-sinin 30 faizi kəhənə ilə üst-üstə düşür.
- * Ən uzun elmi ad belədir: Metilpropenilendihidroksitsin-namenilakril turşu.
- * Cins parçadan ilk dəfə gəmi yelkəni hazırlanıb.
- * Malta ölkəsində həftə günlərinin adları erəb, ayların adları isə İtaliya dillərindən alınma sözlərlə ifadə olunur.
- * Dünyada ən böyük arxipelag İndoneziyadır.
- * İlk məktəb zəngini şüşədən Pifaqor hazırlayıb.
- * "Mədəni" sözü Mədinə sözündən götürülüb, "şəhərli" deməkdir.
- * Kalka kağızının hazırlanmasında yarımfabrikat kimi batist parçasından istifadə edilir.
- * Kirpi ilin 236 gününü yatır.
- * Qərənfil və qızılgülü eyni güldana qoyduqda ətirləri itir.
- * Fotoaparat yeni yarandığı vaxtda şəkil çəkdirlən onun qarşısında 20 dəq. dayanmalı olurdular.
- * Yunan və gürcü əlifbasında böyük hərf yoxdur.
- * İlk üstüörtülü hovuz 1742-ci ildə Londonda inşa edilib.
- * Fildə 35, itdə 39, quşlarda 42 rəqəmi bədən temperaturudur.
- * İlk eskalator 1911-ci ildə Londonda açılıb.

Yaşlı qadının "pişik sevdası" həbsinə səbəb oldu

ABŞ-ın Ohayo ştatında polis tərəfindən bir neçə dəfə küçə pişiklərini bəslədiyi üçün xəbərdarlıq alan 79 yaşlı bir qadına 10 gün həbs cəzası verilib.

Nensi Segula adlı qadının qonşuları 2015-ci ildən bu günə qədər küçə pişiklərindən şikayətçi imişlər. Segula isə bildirib ki, pişiklər onun keçmiş qonşuları tərəfindən atılıb. O, bərsində həbs cəzası qərarını öyrəndikdən sonra verdiyi açıqlamada "Mən pişik sevməyən biri deyiləm" deyib. Hakim qadının cəzasının 11 avqustdan başlamasına qərar verib.

Keçən həftə baş tutan prosesdə pişikləri bəsləməyə davam etdiyini qəbul edən Segula məhkəməyə itaətsizlikdən 10 gün müddətinə həbs cəzasına məruz qalıb.

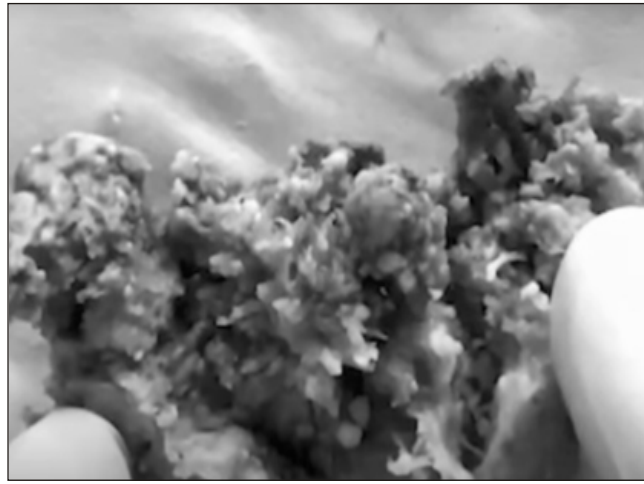
Nensi Segula Cleveland.com internet saytına verdiyi açıqlamada aşağıdakıları deyib: "Altı və ya səkkiz böyük pişik vardı və indi onların balaları da oldu. Mən öz pişiklərimdən ötrü darıxıram. Onlar öldü, sonra ərim öldü. Yalqızam və bayırdakı pişiklər mənə yaşamaq üçün stimül verir. Pişiklər eymə gəlib dayanırlar. Gəldikləri zaman da yeməyə bir şey verməsəm, özümü pis hiss edirəm".

Segula bundan başqa, cəzanı çox ağır hesab etdiyini və bu ana qədər 2 min dollar da pul cəzası ödədiyini qeyd edib. Amma Segula yenə də həbs cəzasından qurtula bilər. Hakim Cenifer Vellerin daha bir məhkəmə iclası keçirərək, fərqli bir cəza verəcəyi gözlənilir. Segulanın evindən indiyədək 22 pişiyin çıxarıldığı bildirilir.

Uşağın ağızından 526 əlavə diş çıxarıblar

İndistanın Tamilnad ştatının Çennay şəhərində həkimlər 7 yaşlı oğlanın ağızından əlavə 526 diş çıxarıblar. Bu barədə "The New Indian Express" xəbər verib.

Ravindran soyadlı uşaq həkimlərə ağızda ki şişdən şikayətlənib. Həkimlər rentgen və kompüter tomoqrafiyası keçiriblər və onun ağızda çoxlu sayda kiçik dişlər tapıblar. 11 iyulda saat yarımlıq əməliyyat nəticəsində həkimlər arzuladıqları nəticəni əldə ediblər. Onlar bildiriblər ki, anomaliyanın səbəbi məlum deyil. Amma təxmin edirlər ki, buna genetik

tika və ətraf mühit səbəb ola bilər.

"Biz kompüter tomoqrafiyasının nəticələrini alanda əməliyyatın uğurlu keçəcəyinə şübhə edirdik. Amma sonradan cəsarətimizi topladıq və riskə getdik".

Hazırda Ravindrannın 21 dişi var ki, bu da onun yaşı üçün normaldır. Stomatoloqlar xəbərdarlıq edir ki, 16 yaşına çatanda oğlana implant dişlər lazım olacaq.

Gözündə qıcıqlanma vardı - beynindəki şişin əlaməti imiş

Böyük Britaniya yaşlı Qurçaran Kaur bir neçə həftə boyunca gözündəki qıcıqlanma və sulanmadan şikayət edib. Toza qarşı allergiyası olduğunu düşünən qadın antihistamin preparatlarla müalicə olu-

nurmuş. Amma iyunda London ekskursiyası zamanı gözündəki qıcıqlanmalar güclənib və britaniyalının göz qırpmaları artıb.

Bundan sonra qadın həkimə müraciət edib və aparılan analizlər göstərib ki, onun beynində şiş var. Cərrahlar onun beynindəki xoşxassəli şişi kənarlaşdırıblar və onu tezliklə xəstəxanadan evə yazıblar, epilepsiya əleyhinə 2 aylıq həblər yazıblar. Kaur öz hekayəsini yerli KİV-lərə danışdı. O, bu cür simptomları olan şəxslərin dərhal həkimə müraciət etməsinin vacibliyini bildirdi.

İngiltərə sakinini 50 dəqiqəlik həbs etdilər

İngiltərənin Portişed şəhər sakinini 50 dəqiqə müddətinə həbs ediblər. "Independent" nəşrinin xəbərinə görə, onun türmə müddəti Böyük Britaniya tarixində ən qısamüddətli həbs olub.

30 mayda 23 yaşlı Çeyn Cenkins keçmiş sevgilisi ilə dalaşdı, evdən qaçıb və onun evinin pəncərələrini kərpiclə qıracağı ilə hədələyib. Daha sonra o, geri qayıdıb və evin pəncərələrini sındırıb. Polislər hadisə yerinə gəlsələr də, Cenkins dərhal oradan qaçıb.

Məhkəmə zamanı o, özünü əmlaka ziyan verməkdə, iki polis işçisinə qarşı hücumda və həbsdən qaçmağa göstədiyi cəhdə günahkar bilib. Məhkəmə onu 50 dəqiqə müddətinə həbs edib və orada izahat məktubu yazmağa məcbur edib. 50 dəqiqə sonra Şeyn zala qayıdıb və orada iki məktub oxuyub.

Birinci məktubunda Cenkins pəncərəsini qırdığı üçün qızdan üzr istəyib: "Bu, çox axmaq hərəkət idi. Heç bilmirəm, bunu edəndə nə düşünürdüm. Ümid edirəm ki, sən məni bağışlaya biləcəksən".

İkinci məktubunda isə o, polislərə qarşı hücumuna görə təəssüfünü bildirib: "Mən çox peşmanam. İstəməzdim ki, kiməse ziyan vurum".

Nəticədə Cenkins 80 saatlıq icbari iş məhkum edilib. Ona eyni zamanda 2 il tənxiyə salınma ilə 4 aylıq həbs cəzası da verilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.050

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.